

The Project Gutenberg eBook of Aisopolaisia Satuja, by Phaedrus

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Aisopolaisia Satuja

Author: Phaedrus

Translator: Samuel Roos

Release date: February 27, 2016 [EBook #51309]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AISOPOLAISIA SATUJA ***

E-text prepared by Jari Koivisto

AISOOPOLAISIA SATUJA

Kirj.

Phaidron, Auguston Vapautettu

Latinasta suomentanut D:r Samuel Roos

Sisältyy: SUOMI, 1860. Tjugonde årgången.

Helsingfors, Finska Litteratur-Sällskapets förlag, 1862

Imprimatur: L. Heimbürger.

SISÄLLYS:

Johdatus lukemiseen.

Ensimmäinen Kirja:

Esitys.

1. Susi ja karitsa.
2. Sammakkoin kuninkaan pyyntö.
3. Ylpeilevä naakka ja riikinkukko.
4. Koira lihaa virran yli viemässä.
5. Lehmä ja Vuohi, Lammas ja Leijona.

6. Sammakot Auringolle.
7. Repo valenaaman nähdessä.
8. Susi ja Kurki.
9. Varpuinen ja Jänes.
10. Susi ja Repo, tuomarina Apinia.
11. Aasi ja Leijona metsän ajossa.
12. Peura lähteellä (hetteellä).
13. Repo ja Kaarne.
14. Mies ja Puut.
15. Sukkela Vares.
16. Suutarista Parantajaksi.
17. Aasi vanhalle paimenellensa.
18. Lammas, Peura ja susi.
19. Lammas, Koira ja Susi.
20. Vaimo synnytys-vaivassa.
21. Penikoiva koira.
22. Nälkäiset Koirat.
23. Vanha Leijona, Metsäkarju, Härkä ja Aasi.
24. Kärppä ja Mies.
25. Uskollinen Koira.
26. Sammakko ja Härkä.
27. Koira ja Krokodiili.
28. Kettu ja Haikara.
29. Koira, Aarre ja Korpikotka.
30. Repo ja Kokko.
31. Aasi pilkkaa metsäkarjua.
32. Sammakot kuin pelkäävät härkään taistelua.
33. Poutahavukka ja Kyhkyiset.

Toinen Kirja:

Esitys.

1. Mulli, Leijona ja Rosvo.
2. Ämmä ja Tyttö Miehen kultaisina.
3. Mies ja Koira.
4. Kotka, Kissa ja Metsäsika.
5. Keisari Passarillensa.
6. Kokko, Vares ja Kilpikonna.
7. Muulit ja Rosvot.
8. Peura ja Härät.

Päätös.

Kolmas Kirja:

Esitys Eytycholle.

1. Ämmä tyhjälle Savi-astialle.
2. Pantteri ja Paimenet.
3. Aisooapos ja Maamies.
4. Teurastaja ja Apinia.
5. Aisooapos ja Katukonna.
6. Kärpänen ja Muuli.
7. Susi ja Koira.
8. Sisar ja Veli.
9. Sookrates Ystävillensä.
10. Auguston aikainen tapaus.
11. Kuohittu hävyttömälle.
12. Kananpoika Päärlylle.
13. Mesiäisten ja Kimalaisten riita, jonka Vapsainen ratkaisee.
14. Aisooapos lasten askareissa.
15. Karitsa vuohen kasvattina.
16. Heinäsirkka ja Yökkö.
17. Puut Jumalitten huostassa.
18. Riikinkukko Junolle äänestänsä.
19. Aisooapon vastaus Kopsa-suulle.

Kirjottaja Suositajalle.

Neljäs Kirja:

Esitys Particulolle.

1. Aasi ja Gallit.
2. Phaidros.
3. Repo ja Viinarypäle.
4. Hevoinen ja Metsäkarja.
5. Aisooapos testamentin selittäjänä.
6. Hiirten sota Kärppäin kanssa.
7. Phaidros Aisooapolaisten satujen moittijoille.
8. Kyykäärme ja Karrutin.
9. Repo ja Pukki.
10. Jupiterin laukut.
11. Pyhyiden ryöstäjä eli Varas ja Lyhty.
12. Herkules ja Plutus.
13. Leijo Kuninkaana
(Sadut 14 ja 15 eivät sovi Suomeksi.)
16. Kutut ja Pukit.
17. Laivuri ja Merimiehet.
18. Koirain airuet Jupiterin tykö.
19. Ihminen ja Kyykäärme.
20. Repo ja Lohikäärme.
21. Phaidros Saduistansa.
22. Simoonideen haaksirikko.
23. Vuori synnytys-vaivassa.
24. Viholainen ja Kärpänen.
25. Simoonidees säilytetään jumalilta.

Päätös Particulolle.

Viides kirja:

Esitys.

1. Kuningas Demetrius ja Laulaja Menander.
2. Matkamiehet ja Rosvo.
3. Paljaspää ja Kärpänen.
4. Aasi ja Porsaat.
5. Lipilaari ja Maamies.
6. Paljaspää ja Hivusheitto.
7. Huilunsoittaja Prinsi.
8. Aika.
9. Härkä ja Vasikka.
10. Koira ja Metsämies.

Johdatus Lukemiseen.

Satujen alku on varsin vanha. Niitä tavataan kaikissa kansakunnissa jo sivistyksen alkeissa, vaikka niitä ei paljosti ole kootuksi tullut. Vanhin meidän tietoomme saatu kokous on Arabialainen *Viisaan Lookman'in* nimellä, jonka arvataan eläneen Kuningas Salomon aikoina ja olleen ainakin vapaan, jolle peräti kansakuntansa pään (Emir). Muutoin tiedämme itäisellä maalla vertauksia vahvasti harjoitettavan; ja vertauksista satuihin ja saduista vertauksiin ei ole pitkä askel. Mutta erinäisistä, moninaisissa tiloissa erityisiltä ihmisiltä jutelluista saduista ei tullut Euroopalaisen sivistyksen alkupesässä mitään kunnollista riviä eli kokousta ennen kun juuri Atheenin loistavimmana aikana Phrygialainen Aisooapos niitä näkyy kaikkinaisiin asioihin ja tapauksiin sovittaneen; lienee hänellä sitte jo kotomaaltansa joku alkuperäinen saturunsaus ollut, taikka niin nerokas äly, että hän paikalla taisi ajatuksensa satupukuun niin somasti sovittaa, että hän jutuillansa sai Atheenilaisen, mielen terävyyttä rakastavaisen, kansan innokkaasti ihastumaan; josta sitte seurasi että hänen satujansa kokoamalla koottiin.

Miten *Aisooapos* Atheeniin ja *Phaidros* Roomaan tullut lienee, siitä ei näissä saduissa, eikä muutoinkaan, ole mitään vakavaa tietoa; sillä Franskalaiselta *de la Fontainelta Planudeen* nimellä kerrottu juttu Aisooapon elämäkerrasta on enemmän Markolphon tai Ulspeilin mukainen kun toden näköinen. Kumpikin näkyy vasta nuorella miehen ijällä kotoa muuttaneen. Lieneekö Aisooapos otettu sodassa, joita siihen aikaan Vähän Aasian Greikalaiset asukkaat Atheenilaisten avulla pitivät

Persialaisten valloitusvehkeitä vastaan, ja sen aikaisen tavan mukaan sitte orjana pidetty. Että hän Atheenilaisille oli hyvin tuttu ja nerostansa kunnioitettu [A. Gellii Noct. Att. II: 29], se näkyy toisen kirjan päätöksestä. Phaidron tulo Roomaan on myös tietymätön ja samaten hänen toimituksensa Auguston hovissa. Jos luulla olisi luvallinen, niin luulisin häntä pidetyn *Lukijana* (anagnostes), joita sen aikaiset valtavat Roomalaiset pitivät useampia, ja joiden virka oli huvittaa isäntiänsä ja vieraita aterian aikana, taikka *kirjottajana* (librarius), joiden tuli kopioita kirjoja niistä, kuita isäntä oli käsiinsä saanut. Nimi Phaidros, loistava, kirkas, lieneekö alkuinen ollut, vaiko vasta orjana annettu, on myös tietymätön asia.

Muutoin on Phaidron myöhemmästä elämäkerrasta kirjamme tarkastaja *Christ. Timoth. Dressler* latinaisessa esipuheessansa Teubner-iläiseen ylösponoon kokenut kaikki koota, mitä hänestä ja kirjansa vaiheista vainkin vielä ilmiin saada taidetaan [M. Fab. Quintilianus, Inst. Or. X: 1].

Paitsi näitä tässä suomennettuja viittä kirjaa on mainittu Dressler saanut kokoon useampia, joita niihin lisänä liittännyt on.

Kirjan kunniaksi sopii tässä sanoa, että latinan kieli siinä on mitä selvintä, sanarikkaus suuri ja värsy niin huokeasti juokseva, kuin tänlainen värsy joiinkin olla taitaa. Nämä edut, ynnä huvittava aine, tekevät tämän kirjan hyvin sopivaksi melkein ensimmäiseksi latinan kielen oppikirjaksi.

Värsyjänsä Phaidros kutsuu *Senarii*, kuutoisiksi, kuus-jalkaisiksi eli kuus-askeliseksi, kuiden askelmat aina olivat *iambit* (v —), lyhykäinen eli hieno eli matalempi sanajäsen edellä ja pitempi eli lujempi perässä, juuri niin kuin astuessa jalan nostaminen vähemmän kuuluu kun laskeminen.

Tämänlainen värsy kuvataan näin:

näin: z — v — v — v — v — v —, ja
luetaan: Jo saat ti hä nen ke too ki pakoit semaan, taikka
latinaksi: Athe nae quum flore rent ae quis le gibus
Procax liber tas ci vita tem mi scuit
Frenum que sol vit pri stinum licen tia.
Hinc con spira tis fa ctio num par tibus,
Arcem tyran nus oc cupa vit Pi sistratus &.

Tässäkin jo näkyy luonnostansa pitkä sanajäsen (syllaba) käytettävän lyhyen verosta niinkuin: *nae, rent, li, fre ja hinc* [Systole longam corripit, at Diastole contra], ja myös kaksi lyhyttä pistettävän yhden pitkän siaan, niinkuin: *stratus*; mutta useasti pistetään kaksi syllabaa lyhykäisenkin siaan, niinkuin:

Aeso pus au ctor quam materi am rep perit,
Hanc ego poli vi ver sibus sena riis.
Et quod pruden ti vi tam con silio monet.
Calu mnia ri si quis au tem volu erit,
Quod ar bores loquan tur, non tantum ferae,
Fictis joca ri nos memi nerit fa bulis.

Vielä on kaikessa latinaisessa värsyssä muistettava tämä latinainen värsy:

Ecthlipsis necat m, *Synaloephe* vero vocalem, se on: edellisen sanan päätteestä lähtee m ja päätteännäin, jos seuraava sana alkaa ääntäimellä taikka h:lla (kuta Latinalaiset eivät pitäneet kirjaimen arvoisena, vaan sanoivat: *H magis est aspiratio quam littera*) niinkuin nähdään ensimmäisen Sadun jo toisesta sanasta alkain:

Ad ri v eun dem lupus et a gnus ve nerant,
Siti compul si: supe rior stabat lupus
Longe qu inferi or a gnus. Tunc fauc im proba
Latr in cita tus jur gii caus in tulit.
Qui pos sum, quae so, face re, quod quereris, lupe
Ant hos sex men ses ma l, ait, di xisti mihi
Pater hercu le tuus, inquit, malé dixit mihi.

Näistä halullinen oppilas niin paljon osviitaa saanee, että hän hyvän opettajan neuvolla asian päälle pääsee.

Esitys:

Aisooopos isä hyvän aineen keksinyt,
Kun minä kaunistellut kuutos-värsyillä.
Kakskertaisesti kirjaiseni hyödyttää:
Se naurattaa ja neuvoo viisaast' elämään.
Jos jonkun ehkä mieli tekee moittimaan, 5
Puidenkin muka puhuvan ja eläinten,
Niin muistais' meidän tässä tarinoitsevan.

Satu 1.

Usein on huokea syyttömän sortaa.

Susi ja Karitsa.

Luo saman puron suden ynnä karitsan
Tuo jano ajoi; susi seiso ylinnä
Ja karits' alempana varsin kaukana,
Niin häijy nälkäkurkku riitaa nostamaan:
Minvuoksi juomaveden mulle sekoitat? 5
Peljäten lieminkäinen: miten taitaisin,
Voi susikulta! tuota tehdä? tänne päin
Sun puolestasi mulle juoksee juotava.
Todeksi nähden tiuskas': ennen puolta vuott'
Mua kiroilit: ja lammas parka vastasi: 10
Empämä vielä silloin ollut saatukaan;
Niin isäis sitte minua haukkui kiroten,
Hän ärjäs', häijy, raadellessa syyttömän.

Tä satu niille kirjoitettiin miehille,
Jotk' vale-syillä syyttömiä sortavat. 15

Satu 2.

Vähin vastuksista.

Sammakkoin kuninkaan pyyntö.

Atheenin kukoistaissa hyväin lakien
Suojassa, liika vapaus kansan paisutti
Ja ylimieli särki siteet entiset.
Kuin tästä lahkokunnat nousi vastuksin,
Yksvaltiaana linnan otti Pisistrat. 5
Siis kurjaks' miesten itkkellessä orjuutta,
Hän vaikk'ei ollut ankara, vaan vaikea
Kuin oli varsin tottumatta rasitus;
Aisooopos heille tämän sanoi satuisen:

Vapaina allikoissa uiden sammakot 10
Heillensä huutain kuningasta pyysivät,
Vallalla hillitsemään ilkitapoja.
Niin ilmanvalta naurahtaen nakkasi
Vähäisen kartun; vesi siitä roiskahtain
Pelkäämään saatti su'un peri pelkurin. 15
Kuin karttu kauvan uponnunna makasi,
Niin eräs kerran hiljaa nosti päätänsä
Ja tutkei kuningasta, joukon kokosi,
Ku, pääsnyt pelostansa, pani hävynkin
Pois, puusen päällä sitte pahoin hyppeli 20
Ja häpiällä häväistessä riemusi.

Nyt uutta mentiin kuningasta anomaan,
Kosk' ennen annett' aivan oli mitätön.
Niin pani heille käärmeen, terähampaalla
Ku heidät kaikki yksitellen käsitti 25
Turh' oli parkain pako, pelko äänenkin
Sulki. Siis airun lähdeivät kerjäämään
Kurjillen armoa. Vaan ylinen vastasi:
Se hyvä saatunne kosk' eikä kelvannut,
Niin kovaa kärsikää. Siis tekin veikkoset 30
Tätä kärsikäätten, ettei tulis' tuimempi.

Satu 3.

Paras pysyä säädyssänsä.

Ylpeilevä naakka ja riikinkukko.

Ei kerskailemaan toisten loisto-eduista,
Vaan omaan paremmin pukuunsa tytymään,
Aisooapos tällä esimerkkill' opettaa.

Turhasta naakka ylpeydestä paisunut
Sai riikinkukon suoltuneita sulkia 5
Kokoon, ja niillä itseänsä koreili:
Sitt' omiansa kaunaten hän yritti
Loistavan riikinkukko-parveen, mutta ne
Pois repeilivät höyhömet ja nokilla
Ajoivat poijjes; naakka surkumielellä 10
Näin pyrkii seuraan omain sukulaistensa,
Mutt' näiltä hylky hyljättynä häpesi.
Niin yksi niistä, joita oli kaunannut:
Jos oisit meidän oloihimme tytynyt
Ja omiin luonnon lahjoihin ei suuttunut, 15
Niin et ois tähän häpiäänkään joutunut.

Satu 4.

Ahneus ahneen pettää.

Koira lihaa virran yli viemässä.

Oikein omansa hukkaa toisen pyytävä.
Kuin koira lihaa veden yli uiden vei,
Niin veden kalvossa hän näki kuvansa,
Ja luuli toisen myöskin vievän saalista:
Tuot' anasti, mutt' pettyi ahneudesta 5
Ja päästi ruoan, kun jo piti hampaissa,
Mutt' eipä saanut, kuta ahne himosi.

Satu 5

Vältä valtavaisten kumppanuutta.

Lehmä ja Vuohi, Lammas ja Leijona.

Ei vakaa valtavaisten kanssa kumppanuus,
Sen todeks' osottaapi tämä tarina.
Kuin lehmä ja vuohi ja lammas väärän kärsivä
Leijoonan kanssa seurustivat korvessa,

Ja saatu oli hirvi hirmu lihava; 5
Niin leijo sanoi heille, osain tehtyä:
Mun ensimmäinen vuoksi leijon nimeni;
Antakaa toinen uroollisuudestani;
Mun voiman vuoksi kolmas ompii omani,
Ja kovin käy jos joku koskee neljälteen. 10

Näin kaiken saaliin piti väkivallalla.

Satu 6.

Lurjukset lurjusten sikiötkin.

Sammakot Auringolle.

Häät herkulliset varkaan näki läheisen
Aisooapos, siitä kohta läksi lausumaan:

Kuin kerran aurinkokin aikoi naimiseen,
Niin sammakoilta parku pääsi pilviin,
Ja parkumasta liikkui pilvein haltia 5
Ja kysyi syytä: vastas' allikon asukas:
Jo yksin polttaa kuivaks' kaikki lammikot
Ja saattaa kurjat kuivuudella kuolemaan;
Voi mikä surma! saisi vielä sikiön!

Satu 7.

Tyhmäin kunnia on mitätön.

Repo valenaaman nähdessä.

Sai kettu kerran valenaaman näkemään;
Voi, huusi, miten pulskea muoto aivuton!

Sanottu niille, joille paljaan kunnian
On onni lahjottanut, taidon kieltänyt.

Satu 8.

Ei hyvä häijyä auttaa.

Susi ja Kurki.

Se, joka työnsä palkkaa pahoilt' anonee,
Hän pettyy: ensin, auttainten kelvottomia;
Ja sitte, kuin on paha päästä pulasta.
Luu hukan kurkkuun nielles' oli tarttunut;
Ja tuska pani, suuren palkan ehdolla, 5
Jokaista tuskan apuun houkuttelemaan.
Ja viimein saikin kurjen varsin valalla
Kurkkunsa pitkän pistämällä kitahan
Luun oman hengen vaarallansa vetämään.
Työn tehtyä, kuin kurki pyysi palkkaansa; 10
Niin vastas': kiitä kuin sait pääsi suustani
Viel' eheänä; siin' on palkkaa kylläksi.

Satu 9.

Älä huoli hätäynnyttä pilkata!

Varpuinen ja Jänes.

Its' olla huoleton ja toista pitittää
On hullun tapa, värsyeni opettaa.

Kourissa kokon valittavaa jäneestä
Varpuinen torui: kussa pitkät potkusi
Ja nopsat jalkas, missä ne nyt viipyivät? 5
Näin laruttavan havukka yhtäkkiä
Löi, turhaan kyllä kuikuttavan kuoliaks'.
Niin puolikuollut jänes tuonen tuskassa:
Kyll' äsken huoletonna minua pititit,
Jo tuli sama kova onni kotihin. 10

Satu 10.

Ei valettelijaa totta puhuessakaan uskota.

Susi ja Repo, tuomarina Apinia.

Ken kerran petturiksi ilkeäks' tiedetään,
Hänt' eipä uskota, puhuessa tottakin:
Aisooos todistaa lyhyellä sadulla.

Kuin susi syytti repon varkaudesta,
Ja kettu kielsi ryhtyneensä ollenkaan; 5
Apinia istui riitaa ratkaisemahan.
Kuin kumpikin oil asiansa ajanut,
Niin julisti Apinia tämän tuomion:
Et sinä kadottaneen näy, kuta kaipaillet;
Sun uskon salaa siepanneen, kuta kieltelet. 10

Satu 11.

Nauruttaa kunnottoman kerskaus.

Aasi ja Leijona metsän ajossa.

Kuin kunnotonkin kerskaa jalotöistänsä,
Kyll' oudot uskottaa, tutuill' on nauruksi.

Kuin leijo aasin avull' aikoi metsistell';
Hän peitti hänen pensastoon ja neuvoili,
Ett' otuksia äänell' tavattomalla 5
Peljättäis' karkuun, its' hän kiinni ottaisi;
Niin tämä korvat pystyyn äkki kiljasi
Voimaansa myöden, saikin siten otukset
Äänellä uusihirmuisella liikkeelle
Ja polkujansa pakenemaan tuttuja. 10
Kuin leijo, väsynynnä teurastamasta,
Pois käski aasin, käski vaiketa, niin hän,
Röykästyneenä, kysyi äänens' ankaruutt'.
Jo verraton, jos minäin en ois tuntenut
Sun sydäntäs ja sukuas, oisin hätäillyt. 15

Satu 12.

Usein hyödyllisintä hylkynä pidetään.

Peura lähteellä (hetteellä).

Useinkin hyödyllisint' ylön katsotaan
Ja turhaa kehutaan; sen näyttää satuni.

Kuin peura juotuansa seisoi lähteellä
Ja veden päällä näki kauniin kuvansa;
Hän ihmetellen kehuu haara-sarveja 5
Ja moittii sääriänsä sangen hoikkia.
Mutt' äkki pelko metsämiesten äänistä
Jo saatti hänen ketoo kipakoitsemaan;
Näin koirat jätti pian: pääsi metsähän;
Mutt' täällä sarvet tekivätkin vastuksen, 10
Ja koirain hampaat hirmuisesti purivat.
Niin kuollessansa sanotaan hän sanoneen:
Voi, minä vaivainen, kuin vasta havaitsen,
Ne hyödyttäneen, joita pidin huonona;
Ne turman tuottaneen, kuin kouho kehusin. 15

Satu 13.

Kehuja kavalin kaikista.

Repo ja Kaarne.

Ken kehumista pyytää sulo sanoilla,
Hän usein pettyy häpiään ja vahinkoon.

Kuin kaarne juuston akkunalta näppäsi
Ja lensi syömään pitkään puuhun metsässä;
Niin repo näki sen ja alkoi kehua: 5
Oi kuinka suloisesti sulkas kiiltävät,
Kuink' ompi kaunis kasvantos ja katsantos,
Jos ääni ois sen vertainen, niin linnuista
Sä oisit ensimmäinen. Tämä raakkumaan
Ja äänens suloisuutta hullu näyttämään. 10
Mutt' avattua nokan juusto putosi
Kun kettu kavala sieppas' haluhampaalla.

Näin näkyy miten arvoinen on ymmärrys,
Ja viisaus voittaa voimat varsin vahvatkin.

Satu 14.

Vahingoksensa joku vihollistans auttaa.

Mies ja Puut.

Ne hukkuvat, jotk' vihollistans auttavat.
Mies, kirveen tehtyä, läksi puilta pyytämään,
Ett' antaisivat varren puusta lujasta.
Jokainen käski antaa metsä-öljypuun.
Hän lahjan otti, teki varren, sovitti 5
Kirveesen, kaasi sitte suuret tammekin,
Ja valikoitsi mieltä myöden. Saarnelle
Sitt' tammi sanoi: syystä meitä hakataan.

Satu 15.

Kyllä viisas keinon keksii.

Sukkela Vares.

Janoinen vares savipataa läheni,
Ku vettä puolellansa; koki kumota;
Vaun lujana kuin seisoi, tämä kivejä
Pudotti pataan, joiden paljouudella
Sai veden nousemaan ja janon sammutti. 5

Se tästä näkyy, mitä nero aikaan saa:
Miehuutta etuisempi ain' on viisaus.

Satu 16.

Joukon luulo usein pettyy.

Suutarista Parantajaksi.

Kuin kelvottomuutensa vuoksi suutari
Juur' alkoi nälkään nääntyä, niin rupesi
Hän piilo-paikass' parannetta tekemään,
Ja myymään pettäin myrkkylvasteen nimellä.
Jo huutoon tullut, rikastunut sairastui. 5
Niin tuli kuningaskin tätä tutkimaan:
Sai pikarihin tätä myrkyvastetta
Ja vettä, oli myrkkyyä panevanansa,
Niin käski juoda suuren palkan ehdolla.
Mutt' kuollon pelossansa konna tunnusti, 10
Ei taitavansa parantajan oppia,
Vaun joukon hulluudesta saaneen huutonsa.
Niin kuningas käsketti kansan kokohon:
Voi, kuinka hulluiks' teitänne te luulette,
Kuin tämän haltuun uskallatte hengenne 15
Joll' jalkojansa kengittää ei uskottu!

Nyt tämä niille todell' olkoon sanottu,
Juur' joiden hulluus hävyttömii hyödyttää.

Satu 17.

Ei haltian tavat köyhään koske.

Aasi vanhalle paimenellensa.

Kuin kansakunta hallitusta muuttanee,
Ei köyhäin onni muutu valtiaan tavoista;
Sen todistaapi tämä lyhy tarina.

Aasia niityll' äijä syötti pelkuri:
Hän vihollisten äänist' äkki peljästy 5
Ja käski pakoon ettei kiinni saataisi;
Mutt' tämä laiska kysyi: muka luuletko
Voittajan kahdet satulat mulle panevan?
En, sano äijä. Mitäs siis mun väliä
Ketä palvelen, kuin kannan kannettavani? 10

Satu 18.

Vältä vilpillistä takausta.

Lammas, Peura ja Susi.

Joka lainaa pyytää vilppi-takauksella,
Ei selvittää, vaan vahinkoa virittää.

Lampaalta Peura pyysi mittaa nisuja,
Ja takaus susi: peljäten vain vilppiä:
Tuo hukka raatelee ja pötkii kohta pois, 5
Sä juokset lentäin poijes kaikkein paikoilta;
Kussa ma teidät löydän makso-päivänä?

Satu 19.

Konnalle konnan palkka.

Lammas, Koira ja Susi.

Ainakin konna pahuutensa palkan saa.
Kuin väärää velkaa koira velkoi lampaalta
Ja väitti leivän antaneensa velaksi,
Niin hukka todistajana: ei kyll' yhdessä,
Vaan totta kyllä kymmenenkin velkaa on. 5
Niin lammas tuomittiin valalla väärällä,
Ja maksoi kuta hän ei velkaa ollutkaan.
Sitt' jonkun päivän peräst' äkkäs' kuopassa
Makaavan hukan: saitpa valeen palkkasi!

Satu 20.

Jokainen pelkää paikkaa kussa loukattiin.

Vaimo Synnytys-vaivassa.

Ei kukaan mielellänsä paikkaan loukkaavaan.
Synnytys-hetkenä, kuukautten perästä,
Makaili vaimo maassa valittain vaivojans;
Mies kehotteli nousemahan vuoteelle,
Huokeempi kussa päästä luonnon kuormasta; 5
Ei, sanoi, luottavansa, sillä sialla
Vaivansa päättyvän, kuss' ensin aljettiin.

Satu 21.

Älä päästä pahaa paikoillesi.

Penikoiva koira.

Ihmisen pahan makioissa sanoissa
On vilppi, kuta opetetaan välttämään.

Muinainen tiine koira pyysi toiselta,
Jos saisi penikkansa hänen pesäänsä;
Sen mielellänsä sai; vaan sitte takasin 5
Kuin tahtoi, vielä vähää aikaa rukoi,
Ett' penikatkin vähän vahvistuisivat.
Jo ajan kuluttua kysyi kiivaammin
Pesäänsä: — Minun ja mun kaiken joukkoni
Jos voinet ajaa poijes, lähden, muutoin en. 10

Satu 22.

Tyhmyys usein tuottaa turmion.

Nälkäiset Koirat.

Ei tyhmä toimi ollenkaan ol' avuksi,
Vaan usein vetää vaivaisia vahinkoon.

Nähdessä vuodan, koirat, veden pohjassa,
He sitä syödä saadaksensa alkoivat
Vähentää vettä juoden, mutta repesivät. 5
Ja kuolivat siis ennen saaliin saatua.

Satu 23.

Onneton on kunnottomimmankin pilkkana.

Vanha Leijona, Metsäkarju, Härkä ja Aasi.

Se, joka hyvän arvonsa on hukannut,
On hädässäänsä huonojenkin pilkkana.

Vuosista väsynnä voiman puutteessa
Kuin leijo makais, vetäin henkee viimeistä,
Niin tuli metsäkarju leisku-hampailla 5
Ja niillä iski, kostain vanhaa vääryyttä:
Niin kohta härkä pisti, viha-sarvilla
Vihatun raadon läpi. Aasi nähdessä
Näin kostamatta petoo loukattavan, hän
Potkasi otsan paljaaks'; tämä kuollessans: 10
Kyll' katkeraa oil jaloin kovuutt' kärsiä,
Mutt' sinun ilkeyttäs, luonnon häväistys,
Kuin täytyy kestää, kuollo kaksinkertainen.

Satu 24.

Se, joka omaks' hyödyksensä toisia hyödyttää,
Hän olkoon kerskaamatta hyväst' työstänsä.

Kärppä ja Mies.

Kuin kiinni saatu kärppä kuollon pelossa
Ja siitä päästäksensä miestä rukoili:
Voi armas! säästä minua, joka hiiristä
Huoneesi perkaan! Sanoi: jopa säästäisin,
Jos mun vain hyödykseni hiiret tappaisit: 5
Mutt' kuin sa tapat saadaksesi jäännökset,
Ja hiiret vallan herkuksesi hotkaiset;
Niin älä mulle kehu ansiotasi.
Näin sanottua koppas' karpän kuoliaks'.

Ne heillens tämän omistakoot sanotuks', 10
Jotk' oman hyödyn vuoksi toista auttavat
Ja vähää apuu suurill' sanoill' kehuvat.

Satu 25

Pahain antimet ovat pahan luuloiset.

Uskollinen Koira.

Yhtäkkii antelias on kouhoill' kehuksi,
Vaun järkevälle turhaan jakaa juonia.

Kuin öinen varas pisti leipää koiralle,
Jos, kokein, muka saisi lahjall' leppymään;
Niin koira: koet konna suuni sulkea, 5
Ett'en mä talon puolest' haukkuis'; petytpä;
Sill' äkki anteliaisuus vaatii varomaan,
Ett'et sä hyötyis' huolettomuudestani.

Satu 26.

Ei valtavain kanssa kilpaan.

Sammakko ja Härkä.

Rinnalle rikkaan köyhä pyrkien häviää.
Kuin muinain sammakko näki härän niityllä
Ja kadeksei niin suurta hänen kokoa;
Niin täyteen puhalsi hän ryppy-nahkansa,
Sikiöiltä kysyin, eikö ollut paksumpi 5
Kun härkä. Nämät kieltää, hän siis uudesti
Viel' lujemmin pingotti pintansa kysyin:
Nyt kumpi voitti? vielä härkä, sanoivat.
Vihassa viimein tahtoi vielä vahvemmin
Pintansa paisuttaa, vaan raukka repesi. 10

Satu 27.

Turhaan viisaalle verkkoa virität.

Koira ja Krokodiili.

Ne, jotka kavaloivat miestä viisasta,
Ne tekee turhaa, saavat naurun palkaksi.
Sanotaan koirain juosten juovan Niilistä,
Etteivät krokodiilit heitä kiinni sais'.
Niin krokodiili koiraa, joka juosten joi, 5
Puhuttel': latki mieltäs myöden viekkaammin
Ja tänne mäksi tule, älä kavaluutt'
Ollenkaan pelkää! Totta kyllä tulisin,
Jollen mä tietäis' lihaani sun himoavan.

Satu 28.

Minlainen teko, senlainen kosto.

Kettu ja Haikara.

Ei ketään loukkaamaan, vaan joka loukkanee,
Saa samanlaisen sakon, satu muistuttaa.

Sanotaan ketun kutsunehen haikaran
Pitöihin ensin, panneen lavian latukan,
Ja siihen lientä vetelää, kuta nälissäns 5
Ei tainnut maistaa vieras: sitte haikara
Taas kutsui ketun, kuivaa ruokaa puteliin
Juur' täyteen sulloi, siitä saikin nokalla
Kyll' tarpeeksensa: vieras näki nälkää vain

Ja potun kaulaa turhaan nuoleskella sai. 10
Niin oudon linnun sanotaankin sanoneen:
Jokainen esimerkkiins omaan tytyköön!

Satu 29.

Saita on oma surmaajansa.

Koira, Aarre ja Korpikotka.

Kyll' tämä satu sopii saidoille ja niill',
Kut sääty-hylkyinä rikkaiksi pyrkivät.

Kuin koira kaivoi ihmisluita, aarteheh
Hän löysi, rikkonunna rauhan kuolleiden
Hän kostoks' syttyi rikkauden himohon, 5
Juur' sopivaksi rikoksensa palkaksi.
Näin aarteheh vartojana unehutti pois
Hän ruokans, kuoli nälkään. Kotkan sanotaan
Sen nähdessänsä totisesti sanoneen:
Kyll' syystä koira parka makaat raatona, 10
Kuin rikastua pyysit valtain rinnalle,
Syntynyt kadulla, tunkiolla kasvanut.

Satu 30.

Älä ylhäisönäkään katso huonoa ylön!

Repo ja Kokko.

Syy ylhäistenkin alhaisii on pelätä,
Sill' koston kyllä keksii nero sukkela.

Kuin kokko kerran ketun pojat pesäänsä
Kanteli pojillensa raadeltaviksi;
Niin emä perässänsä juoksi rukoillen, 5
Ett' tätä haikeutt' kurjalle ei tekisi.
Tuo pilkkasi vain pesäpaikkans turvissa.
Mutt' repo sieppas' soiton paimentulesta
Ja teki reiskan ympärille koko puun,
Näin kostaaksensa vihollisen verellä. 10
Niin kokko, perilliset pelastaaksensa,
Rukoillen viepi revoll' sikiön terveenä.

Satu 31.

Kuin tyhmä toista pilkkaa, niin pian saapi vahingon.

Aasi pilkkaa metsäkarjua.

Kuin aasi kerran metsäkarjua kohtasi,
Niin sanoi: terve veli! tuopa närkesty
Ja hyljäs' kunnian, kysyin, miksi valehtel'.
Niin aasi laski suorons: jollet vertanais
Mua pidä, sanoi, on tuo kärsäis kaltainen. 5
Jo karju aikoi jalons koston tehdänsä,
Mutt' laski vihans: huokea kyll' ois kostaani,
Hän sanoi, vaan en huoli hylkyyn koskea.

Satu 32.

Kansakunnan vaivat koskevat alamaisia.

Sammakot kuin pelkäävät härkään taistelua.

On alhaisilla vaivaa valtain riidoista.
Sammakko suossa näki härät kuokkivan;
Voi, sanoi, kuinka suuri meille surkeus
On tuleva; ja toinen kysyi, miksi niin,
Kosk' härät karjan vallasta vain taistelee 5
Juur' keskenänsä, muutoin kaukan' elävät
Ja ovat eri luontoiset ja laatuiset.
Mutt' joku laidun-vallastansa sortunut
On valmis suossa piilopaikkaa hakemaan
Ja meitä kovill' sorkillansa sotkemaan: 10
Näin meidän henkeen koskee heidän riitansa.

Satu 33.

Katso eteesi keneen luotat.

Poutahavukka ja Kyhkyiset.

Se, joka häijyn huomaan itsens uskonee,
Hän avun siaan saapi surman surkian.

Kuin lennollansa kiiruisella kyhkyiset
Henkensä usein pelastivat haukalta;
Niin neuvokeinon rosvo väänsi vilpiksi, 5
Ja petti turvattomat kavaluudella:
Miks' elämäne hätäillessä vietätte?
Tehkää mä kuninkaaksi, liitto lyökämme,
Kyllä mä teidät vääryydestä varjelen.
Tuot' uskoen valtaan antauvat havukan, 10
Ku, vallan saanunn', alkoi sitä harjottaa
Heit' yksitellen järjestänsä repien.
Niin jäänyt sanoi: Syystä meitä surmataan.

Toinen Kirja.

Esitys:

Aisoopon tapa osotteilla neuvoa,
Eikä hän muuta tarinoilla tarkoita,
Kun erhetyksii ojennella ihmisten
Ja ahkerasti teroitella neroa.
Mikä siis vainkin lienee jutun aineena, 5
Kuin suotuinen vain kuulla, totta tarkoittaa,
Se arvon antaa, eikä nimi tekijän.
Myös vanhan minä tapaa seuraan huolella,
Vaan mieli tehnee jotain väliin pistämään
Tai jospa huviks' jonkun sanan muuttamaan, 10
Sen pyydän lukijani suomaan hyväksi.
Niin lyhyys tulee sulle suosion maksamaan:
Mutt' ett'ei ikävyyttäis' tarjosanani,
Niin neuvokaamme himoavalta kieltämään

Ja tarjoillaan ujoille, kut' ei pyytäneet. 15

Satu 1.

Saapi siivous palkinnonkin.

Mulli, Leijona ja Rosvo.

Kuin leijo seiso i mullin päällä kaadetun,
Niin tuli rosvokin osaansa tahtomaan;
Kyll', sanoi, antaisin jollet ois oppinut
Its' ottamaan, pois konna! Sattui tulemaan
Juur' samaan paikkaan siivo matkamies, 5
Ku pedon nähtyänsä kohta pakeni.
Niin lempiästi lausui tälle: rohkene!
Tul' ota osa, jonka sinun siivolles
Mä määrään: selkäpalan sitte jakaili
Ja meni metsän luokse päästän ihmisen. 10

Kyll' esimerkki kaunis on ja kiitetty,
Mutt' ahne nähdään rikkaan', ujo köyhänä.

Satu 2.

Kaltaisensa kunkin kaunis.

Ämmä ja Tyttö Miehen kaltaisina.

Niin näinkin miehet vaimoväeltä kiskotaan,
On syynä rakkaus, sen näyttää satumme.
Mies keski-ikäisenä ämmään rakastui,
Ku peitti ikäns kauniill' helleydellä;
Mutt' kaunis tyttö myöskin veti sydäntä. 5
Kuin kumpikin hänt' tahtoi kaltaiseksensa,
Alkoivat kilvan hivuksia nykkiä,
Ja mies, ku luuli häntäns kaunistettavan,
Yhtäkkiä oli paljaspää; sill' juurittain
Oil tyttö harmaat nykkin', akka mustavat. 10

Satu 3.

Rankaisemattomuus on kehoitus pahuuteen.

Mies ja Koira.

Mies, haavoitettu kiukkuiselta koiralta,
Viel' antoi leipäpalan, vereen kastetun,
Kun kuullut oli hyväks' haavan paranteeks'.
Aisoo po sanoi: älä koirajoukossa
Näin lahjo, ettei meitä elävänä söis', 5
Kuin näkevät työn pahan palkittavan näin.

Kuin häijy hyötyy, moni kiihtyy häijyyteen.

Satu 4.

Kavala kylvää kurjuutta.

Kotka, Kissa ja Metsäsika.

Ylimmäks' tammeen kokko tehnyt pesänsä:
Ja kissa kolon keskipuussa valinnut:
Maan kyntäjä metsäsika juurell' poikinut.
Tään sattumaisen kissa yhdess' asunnon
Sai kavalalla pahuudella häviämään. 5
Hän kiipee linnun pesään, sanoo: häviö
Jo sulle lähestyy ja mulle vaivaisell',
Kuin nähnet joka päivä maata kyntävän
Tuon viekkaan metsäsian tammea kaataaksens,
Näin maassa sikiömme surmataksensa. 10
Näin tämän pelkoon saanut, mielen häirinnyt,
Hän sian harjakkaan sitt' astuu asuntoon,
Nyt sikiös, sanoo, suuress' ovat vaarassa;
Niin pian kuin sa ruokaa lähdet hakemaan,
On kokko valmis porsaitasi ottamaan. 15
Näin pelkoon saattanunna paikan tämänkin,
Hän kavalasti kätkeysi koloonsa,
Mutt' yöllä hiipei kypälällä kepeällä,
Söi mahan täyteen, sai myös sikiöllensä,
Ja teeskennellen pelkäävänsä makasi 20
Hän kaikki päivät. Kotka peläten jo puun
Kaatuvan, näki nälkää, istui oksalla.
Mutt' sika surmaa peläten oil kuopassans.
Sanalla sanoin: nälkään kuolivat poikinens
Runsaaksi kissan poikinensa ravinnoks'. 25
Kuin paljon pahaa kaksikieli matkaan saa,
On hetas-uskoisille muistutukseksi.

Satu 5.

Kohtuus hyvä kaikissa.

Keisari Passarillensa.

On ilvehtijäin joukko suuri Roomassa,
Jotk' turhaan paljon puuhailevat laiskoina
Ja joutavina hätyröivät läähöttäin
Itsillens vaivaksi ja muille kiusaksi.
Näit' olis' tarves voimaa myöden ojentaa 5
Juur' tosi-jutull': vaivan maksaa kuullella.

Keisar Tiberius Neapolin matkalla
Kuin tullut oli moisioonsa Miseeniin,
Lukullo jonka muinain tehnyt vuorelle,
Kuhunka meri näkyy puolin molemmin. 10
Siell' eräs ylössohustettu passari,
Jonk' hieno palttinainen riippui ihokas
Hartioilta, kaunis roikkuvilla heltuilla,
Herransa käyskellessä kukkatarhassa,
Hän alkoi puisell' viskimellä tuoksuttaa 15
Tuo tulikumaa multaa, kehuin tointansa,
Vaan häpiäksi naurettiin; siit' pujahti
Edellä puistoon tuoksuansa asettaan.
Nyt Keisar tunsi miehen, ymmärs' asian.
Hoi! Keisar huusi; tämä juoksi hypäten 20
Jo toivoin jotain erihyvää saavansa,
Ja varman lahjan ilossakin hilpeä.
Niin Suurivalta naureskellen lauseli:
Et paljon tehnyt, turhaan meni puuhasi,
Viel' vapaut anto meillä maksaa enemmän. 25

Satu 6.

Kuin juoni valtaa puollustaa,
Kenpä käsistä pääsee.

Kokko, Vares ja Kilpikonna.

Ei väkivaltaa vastaan kestä varustus;
Jos vielä lisäks' tulee häijy kavaluus,
Niin häijyys voiman kanssa vahvan hävittää.

Kuin kokko kilpikonnan korkealle vei
Ja tämä itsens kätki luiseen koppaansa, 5
Eik' häntä käynyt kätkössänsä loukata,
Niin vares, ilman lintu, lensi likelle:
Kyll' kauniin, sanoi, kaapann' olet otuksen,
Mutt' jollen neuvo, miten siitä muonan saat,
Niin turhaan raskaall' taakallas suas rasiat. 10
Kuin osan lupalas', neuvoi kokon nousemaan
Ain' taivasalle, pudottamaan kallioon
Ja kuoren särjettyä syömään saaliinsa.
Sanoiin suostunut kokko neuvoo totteli,
Sai itse, antoi neuvojalle aterian. 15
Näin luonnon lahjallakin varustettuna
Hän kahden konnan kurilla surki surmattiin.

Satu 7.

Rikkailla on enempi pelkäämistä.

Muulit ja Rosvot.

Kaks' muulia vaelsi taakall' kuormitettuna;
Näist' yksi kantoi täysiä rahakopsia,
Ja toinen turpioita ohrasäkkejä.
Tuo rikas-kuormainen hän päänsä pystyssä
Heleästi helisteli kaula-tiukua, 5
Mutt' hiljaa kuljeskelee toinen kumppani.
Yhtäkkiä väijyksistä rosvot hyökkäävät
Ja tappelussa muuliakin leikkelee,
Pois ottain rahat, jättäin halvat ohraset.
Kuin rosvottu siis kovaa itki onneans, 10
Niin toinen: iloinen kain ylenkatseesta
Mä oon, en mitään hukann' enkä haavaa saann'.
Tuo näyttää turvalliseks' köyhän kohtuuden
Ja rikkauden monta tuskaa tuottavan.

Satu 8.

Enemmän nähnet omillasi kun muiden silmillä.

Peura ja Härät.

Kuin peura paennunna metsän piiloista
Pois päästäksensä metsämiesten taposta,
Hän peloissansa juoksi taloon lähimpään
Ja kätkeysi avonaiseen navettoon.
Niin lymyvälle härkä: mitäs täällä teet, 5
Kuin, raukka, ehdoll' olet juossut kuolemaan,
Ja ihmiskaton alle uskoit henkesi?
Rukoillen tämä sanoi: te vain säästäkää,

Mä pian, kohta lähden tilan saatua.
Jo päivän perästä yön vuoro tulee pi 10
Ja härkäpoika rehun tuo, ei huomaakkaan.
Työmiehet kaikki käyvät edestakasin,
Ei kukaan äkkää; käypi voutikin
Ei hänkään tiedä mitään. Otus ilolla
Jo alkoi kiittelemään siivon härkiä, 15
Kut suojaa soivat hälle hädän aikana.
Yks' vastasi: sun kyllä suomme säilyvän,
Vaun jos hän tulee, jolla sata silmää on,
Niin henkesi juur' suuressa on vaarassa.
Täll' aikaa isäntä tuil ehtoolliselta 20
Ja nähtyänsä härät huono-korjussa
Käy soimen luo: miks' tässä vähä rehua?
Kuss' alus-oljet? Hämmähäkin verkotkin
Sais' ottaa pois. Näin järjestänsä katsellen
Hän myöskin näkee peuran sarvet korkeat 25
Ja käskee kokoon palkolliset tappamaan,
Ja otti saaliin. Tämä satu sanoopi
Isännän parain asiansa näkevän.

Päätös.

Kateus kunnian kumppani.

Aisooopos Atheenissa kunnia-patsaalla
Palkittiin, orja korotettiin kunniaan,
Osottain kunnian kaikill' tarjon' olevan,
Eik' sukuu seuraavan, vaan töitä jaloja.
Kosk' ennätt' ennen, etten joutun' ensimmääks', 5
Niin koen laittaa ett'ei hän jäis' yksinäns:
Eik' tämä ole kateus, vaan kilvan työ.
Jos Latinaiset sukoilevat työtäni,
Niin heill' on lisää Helleenien rinnalle.
Jos pahansuoma vielä polkee vaivaani, 10
Niin ei hän sorra tietoani ansion.
Jos kirjaiseni sunkin korviis kuulunee
Ja mieles' huomaa sopiviksi satuni,
Niin ilo kyllin palkitseepi vaivani.
Jos niille yliviisaaks' näkyy tekoni, 15
Joit' nurjamielin luonto saatti elämään,
Jotk' eivät voi, kun parempia parjata;
Niin kovan onnen kärsin mielell' lujalla,
Siks' kuin he saavat tyhmyyttänsä hävetä.

Kolmas Kirja.

Esitys Eytycholle.

Jos haluttaa sun lukea Phaidron kirjoja,
Niin, Eytycho, sun täytyy olla joutilas,
Ett' vapaa mieli tarkoituksen käsittää.
Mutt', sanot, nerosi sen ei ol' arvoinen
Että mä siihen rahdun aikaa hukkaisin. 5
Siis ei oo syytä siihen käsin koskea,
Ku ei näy toimitäysiin korviin sopivan.
Mutt' ehkä sanot: tulee joutopäiviä,

Kut minun huoletonna käskee lukemaan.
Luetko, veikko, ennen huonojakin loruja 10
Kuin pidät huolta talouden tarpeista,
Ja käytät aikas' tutuill', huvitat emäntääs,
Mieltäsi huvittahi, ruumista levähtäin,
Vahvistuakses tavallisiin toimihin?
Mutt' muuttaa täytyy toimesi ja elosi, 15
Jos mielit yli Tiedotarten kynnyksen.
Myös minä, saatu Laulutarten vuorella,
Kussa Muistotar sai jyristäjäll' Ukolle
Kerralla yhdeksällä parven taitoisen,
Vaikk' melkein keskell' opistoa syntynyt 20
Ja kaiken omaisuuden halun hylännyt
Viel' kehuttuna eloni tähän käyttänyt,
Kuitenkin tuskin tähän joukkoon otetaan.
Sen kuinka käyvän luulet, joka tavaraa
Ain' kokoon saada pyytää valppaudella 25
Ja pitää voiton tietoa etuisempana?
Mutt' käynee miten tahtoo (sanoi Sinonkin,
Kuin vietiin nähtäville Troian kuninkaan);
Niin kolmannenkin viel' Aisooon tavalla
Mä kirjan sinullesi kunniaksi teen. 30
Ja iloitsen jos lukenet; vaan jospa et,
Niin jälkeentulevaiset saavat hupia.

Nyt sitte satukeinon alku lyhyesti
On sanottava. Orjuus tuohon omi syy,
Kuin mieltänsä ei suoraan sanoa tohtinut, 35
Niin käänsi ajatukset jouto-jutuksi
Ja pisti moitteet näppärästi naljaksi,
Nyt hänen polkuansa olen tehnyt tien
Ja ajatellut enemmän kun jättikään,
Omiini tuskiin muutamia sovittain. 40
Joskapa syyttäjäni muu Seiaanolla
Ja toinen todistaja, toinen tuomari,
Niin myöntäisin kaikk' ansainneeni vaivani,
En näillä kokis' lievitellä tuskaani.
Vaan jospa joku erhettynee luuloissans 45
Ja ottaa itsellens kaikille sanotun,
Niin hullusti hän paljastaapi tuntonsa:
Suokoon, mä pyydän, sittekin mull' anteeksi,
Sill' aikomus ei merkitellä yksittäin,
Vaan kaiken ihmiselon tavat osottaa. 50
Kyll' joku sanoo kovan asian alkaneen'.
Jos Phryx Aisooopos, Anacharsis Skytalain'
On nerollansa saanut iku-kunnian;
Niin Helleenistä kirjaisuutta likempi,
Minä isäin kunnian mitenkä tuhlaisin? 55
Kuin Thraakeillakin vanhat olleet veisaajat,
Apollo Linon vanhin, Laulutar Orpheon,
Joka soitoll' siirsi kivet, kesytti villiköt
Ja Hebrin rapiat virrat lumosi viipymään.
Siis kateus kauvas; älä turhaan huokaile, 60
Kosk' kauniin ansainnunna olen kunnian.

Sun saatuani lukemaan, vielä pyytelen
Sä vakuudellais että minua puollustat.

Satu 1.

Hyvät hyvän jäännöksetkin.

Ämmä tyhjälle Savi-astialle.

Kuin ämmä näki tyhjäksi juodun astian,
Falerni-viinin jäännöksiltä haisevan,
Ku haju makiana kauvas leveni,
Niin täysin sitä sieraminsa vetäen:
O, sulo henki! mitä lienee ollutkaan 5
Tässä' ennen hyvää, tämmöiset kuin jäännökset?

Tä kuhun koskee, arvaa minun tunteva.

Satu 2.

Hyvintekijän käy hyvin.

Pantteri ja Paimenet.

Ylönkatsotuiltakin saa kukin palkkansa.
Pantteri kuoppaan muinain joutui varoton,
Tuon näki paimenjoukko; toiset seipäillä
Ja toiset rasittivat kivillä, ja muut
Vain surkutellen luulivat sen kuolevan 5
Jo loukkaamattakin, ja leipää antoivat.
Yön tullessa he surutonna menivät
Kotiinsa, luullen kuolleena sen löytäväns.
Mutt' tämä, lepäämällä voimiin taipunut,
Juur' pika hyppäämällä pääsi kuopasta 10
Ja kiirukäpäälällä juoksi pesäänsä.
Mutt' päivän jonkun perästä hän syöksäsi
Taas edes, kaasi karjan, tappoi paimenet,
Hävittäin kaikki hirmuisella kiukulla.
Niin nekin pelkäämään, kut olivat säästäneet, 15
Ei huolein hukasta, kuin henki säilyisi.
Mutt' peto: kyllä muistan kivittäjäni
Ja leivän antajat; te älkää pelätkö!
Vain niitä vihaan, jotka ovat loukanneet.

Satu 3.

Taito luuloa parempi.

Aisooapos ja Maamies.

Mies taitava on poppamiestä parempi,
Niin sanotaan, vaan syytä eipä sanota,
Se saadaan nähdä vasta mun jutustani.

Eräälle karjarikkaall' lampaat vuoneivat
Karitsoi' ihmispäisiä: kummaa peläten 5
Hän juoksi huolen neuvoa poppamiehiltä.
Yks' vastas', isännän koskevan henkeä,
Ja vaaran poistettavan paistin-uhrilla.
Jo toinen tiesi lauleskella emännän
Nuon synnyttävän hälle lapsipuolia, 10
Kun sovinnoksi juhla-uhri tarvitaan.
Ja monta muuta, kaikki eritavalla,
Vain lisäilevät huolta miehen huoleisen.
Aisooapos yksin äijä varsin nerokas,
Ku luonnon salaisuudet tarkoin ymmärsi: 15
Mies parka, välttääksesi näitä kummia
Niin riennä, sanoi, paimenesi naittamaan.

Satu 4.

Katso miehen neroa, älä muotoa.

Teurastaja ja Apinia.

Luo teurastajan tullut särvin-ostaja
Sai nähdä apinian ruokain rinnall' rippuvan.
Tuo miltä maistuu? Myyjä vastas' pilkaton:
Mimmoinen pää, semmoinen on myös makukin.
Tuon ennen pilkaks' näen kun todeks' sanotun, 5
Useinpa kauniimmia nähnyt häijyimmiks',
Ja monta rumaa sydämestä paraimmaks'?

Satu 5

Paha pahalle palkka.

Aisooopos ja Katukonna.

Menestys vetää monen konnan vahinkoon.
Aisooopoa eräs konna iski kivellä.
Kah, hyvä, sanoi, hänell' äyrin antaen,
Ja vielä: myötäni ei ole enempää,
Mutt' enemmän sun saamaan näytän paikalla. 5
Näet tuossa rikas mahtava; niin häntäkin
Kivellä iske, saatpa palkan ansaitun.
Tuo todeks' otti, teki niinkuin neuvottiin,
Mutt' toivo petti ilkeyden typerän;
Sill' pahan työnsä palkan hän sai hirressä. 10

Satu 6.

Naurettava kunnottoman uhka.

Kärpänen ja Muuli.

Kärpänen aisall' istuin torui muulia:
Kuin laiska olet, etkö astu kiiruumin?
Kats' ett'en pistä pistimelläin kaulaasi!
Tä vastas': sinun sanoistas en huolikkaan,
Vain pelkään etu-istuimella istuvaa, 5
Ku ruoskallansa länget olkiin likentää
Ja suuni pitää kovill' kuolattimilla.
Siis lakkaa moitista pois mitättömästä,
Sill' verkkani ja juoksuin tiedän paremmin.
Tuo satu sopii sitä sievin nauramaan, 10
Ku kunnotonna turhaa uhkaa yrittää.

Satu 7.

Vapaa on köyhänäkin
Orjaa rikastakin onnellisempi.

Susi ja Koira.

Kuin vapaus suloinen, on mieli jutella.
Sai syötti-koiraa susi nälkään nääntyvä
Kohtaamaan, tervehtää oil ensin asia,

Sitt' puhuttelemaan: mistä, veikko, karvasi
Niin kiiltää, ruoalla mill' olet lihonnut? 5
Minä paljoa vahvempi juur' näännyn nälkähän.
Niin tuohon koira: ehto sull' on samainen,
Jos isännälleni voit saman toimittaa.
No mitä? kysyi. Olla oven vartia
Ja yöllä karkottaa pois varkaat talosta. 10
Kyll' siihen valmis oon; nyt lumet sateetkin
Mun täytyy kärsiä ja metsän kurjuutta.
Huokeempi paljoo katon alla elellä
Ja runsaan ruoan saada ravinnoksensa.
Siis kanssani! Mutt' käydessänsä katsahti 15
Susi koiran kaulaa kulunutta kahleista.
Mi, veikko, tuo? Ei mitään. Sanos kuitenkin!
Kuin kiivaaks' näytän, sitovat mun päiväksi
Lepäämään päivällä, ett' yöllä valvoisin.
Hämärässä päästetty käyn kunne tahtonen. 20
Mull' suotta tuovat leipää, luita isäntä
Tuo pöydältänsä, väki pistää paloja
Ja keitoksien jäännöksiä kylliksi:
Niin vaivattani vatsa kyllin täytetään.
Mutt' saatko mennä mieltäs myöden pojjeskin? 25
En varsin. Pidä kehuttusi hyvänäis;
Minä pyydän vapaa olla, vaan en hallita.

Satu 8.

Varsin hyvä on kyllä kaunis.

Sisar ja Veli.

Kuin neuvotaan, niin ota ojennukseksi.
Eräällä tytär aivan rumannäköinen
Ja poika oli eri-kaunis kasvoilta.
Nuo kuvastimeen istuimella äitinsä
Laps-askaruksissa sattuiivat katsomaan. 5
Tuo kerskaa kauneuttans, toinen vihastuu
Eik' kärsi veljens ilo-pila-puheita,
Ottaen kaikki (kuinkas sitte?) pilkaksi.
Siis juoksi isän eteen kannattelemaan
Ja ankarasti pojan päälle valitti, 10
Ku mieheks' syntynn' naisten osaan koskenut.
Molempii isä syleili ja suuteli
Ja samaa molemmille jakoi rakkautt':
Te joka päivä kuvastimeen katsokaa,
Sinä, ettes pahuudella muotoas turmelis'; 15
Sinä, ettäs tavoillasi muotos voittaisit.

Satu 9.

Kustas löydät uskollisen ystävän?

Sookrates Ystävillensä.

Nimi ystävän yleinen, usko harvainen.
Kuin vähän huoneen hällens teki Sookrates,
(Jonk' kuollon kärseisin, jos maineen voittaisin,
Enk' laita loppua, jos jälkeen siunataan);
Niin joku kysyi joukosta, kuin tapa on: 5
Semmoinen mies, miks' huoneesi niin ahtaaks' teet?
Oi, joska tämän ystävillä täyttäisin!

Älä ole hetas uskomaan
Kielittelijää kumminkaan.

Auguston aikainen tapaus.

On vaara uskoa ja olla uskomatt'.
Lyhysti näytän kumpaisenkin todeksi.
Hippolytos kuoli, kuin äitipuolta uskottiin;
Ja Troia sortui, Cassandraa kuin ei uskottu.
Siis totuus ennen tarkoin tutkittava on, 5
Kun tyhmä mieli taipuu väärään luulohon.
Vaan näit' ei näyttääkseni vanhoill' loruilla,
Sull' jutun muiston-aikaiseni asian.
Mies sangen rakastava puolisoansa
Ja pojallens jo miehen pukua teettävä, 10
Kuulteli salaa vapautettua orjaansa,
Ku toivoi pääsevänsä perilliseksi.
Tuo ensin paljon valetteli pojasta,
Ja puhtaan vaimon käytöksiä parjasi,
Sitt' pisti, minkä tiesi kovin koskevan 15
Sydäntä hellää, käyvän luuhattelijan
Ja talon kunnian häväistävän huoruulla.
Hän syttynynnä ilkeästä kanteesta
Teeskeli lähtevänsä maalle, jäipä kaupunkiin
Ja yöllä tuli sisälleen yhtäkkiä 20
Ja kohta vaimon vuoteen viereen hyppäsi,
Kuss' äiti pojan maata oli käskenyt,
Näin nuorukaista tarkoin valvoaksensa.
Hakeissa valoa, hätäillessä orjainkin,
Hän vihan vimmaansa ei enään kestävä 25
Koht' astuu liki, päättä pimeässä' pitelee;
Kuin kerityks' tuntee, pistää miekan rintahan
Ei huolien mistään, kostaa ksenä kipunsa.
Kynttilä tuotiin, tuossa näkee poikansa
Ja vaimon puhtaan vuoteellansa makaavan 30
Juur' ensi-unessansa mitään tietämätt;
Sitt' itse rankas' itsens työnsä kostolla
Syökseinsä miekkaan, kun hetas usko paljasti.
Kantajat tästä vaivasivat vaimoa
Rieppottain Roomaan yli-oikeutehen. 35
Juur' paha luulo viatonta rasittaa,
Himoavan tavaraa: vahvasti puoltajat
Seisovat vaimon viattoman puolesta.

Augusto vainaalta siis pyysivät tuomarit,
Auttaisi valaa vannottua täyttämään 40
Kuin erhettyvät asian pimeydessä.
Hän pian poisti kanteen kaiken pimeyden,
Totuuden lähteen löysi varsin vakavan,
Hän päätti: vapautettu, vaivan alku rankaistaan
Sill' pojan hukannut ja leski miehestä 45
On surkuteltava, vaan rankaistava ei.
Jos rankaistavat syytökset ois tutkinut
Isäntä perheen, jospa tarkoin valellen
Ois kirvoitellut, eipä totta juurittain
Ois pahoin hävittänyt talouttansa. 50

Ei korva mitään hyljätkö, eik' kohta uskoko:
Sill' usein sekin hairahtaa, kun ei luuliskaan,
Ja viatonta kavaluulla syytetään.

Täss' yksinkertaisillen olkoon varoitus
Ett'eivät koskaan luota toisen luulohon. 55

Sill' erilainen ihmisten on pyrkimys
Tai suosioon taikka vihaan taipuva.
Se tuttu, jonka itse olet tutkinut.

Tätä nyt olen pitemmältä puhunut,
Kuin liika lyhyys jotain kuuluu loukanneen. 60

Satu 11.

Itse-ansaittu vika valitettava.

Kuohittu hävyttömälle.

Mies kuohittu sai riitaan hävyttömän kanssa,
Ku ilkeill' sanoilla ja pisto-toruilla
Viel' soimas' hälle ruumiins vajavaisuutta:
Kas senpä tähden työtä teen mä vahvemmin
Kuin eheyden todistajat puuttuvat. 5
Mutt' mitäs, hullu, onnen vikaa pistelet?
Se miehen häpiä, minkä its' on ansainnut.

Satu 12.

Usein hyväkin hyljätään.

Kananpoika Päärlylle.

Kuin kananpoika ruokaa rikkaläjstä
Kuoputtain haeskeli, päärlyn huomasi:
Huonossa makaat paikass', kallis kappale!
Oi, jospa arvos arvaava sun äkkäisi,
Niin totta kerran kunnia-kiiltoon pääsisit: 5
Minä, ku sun löysin, etsin ruokaa ennemmin,
En voi sua auttaa, etkä sinä minua.
Tän' niille jutun, jotk' ei minua ymmärrä.

Satu 13.

Työ tekijäänsä kiittää.

Mesiäisten ja Kimalaisten riita, jonka Vapsainen ratkaisee.

Mesiäiset mettä tammen koloon kokosivat,
Niin tätä kimalaiset tahtoi omistaa.
Käräjiin asia tuotiin tutkittavaksi;
Vapsainen tutkii kumpaisenkin tunteva;
Hän päätti oikein molemmille puolille: 5
On ruumis sekä karva yhdenkaltainen,
Niin että siinä pian pettyy viisaskin:
Siis, ett'en päättäis' väärin vastoin valaani,
Niin kumpikin tehkään omaan pesään erittäin,
Niin meden maku rakennuksen haamukin 10
On osottava riitakalun tekijän.
Kimalaiset vastaan, mesiäiset suostuvat.
Siis riidan ratkaisija teki päätöksen:
Nyt selvä ken ei taida, kuka tehnyt on;
Siis mesiäisille mä päätän omansa. 15
Tän sadun sanomatta oisin jättänyt,
Jos kimalaiset toteen olis' tyytyneet.

Satu 14.

Ole joskus jouten voidaksesi työtä tehdä.

Aisooopos lasten askareissa.

Atheenilainen näki poikaparvessa
Aisooopon pähkinöillä leikkivän ja seisahti
Kuin hullua naurain. Tuonpa äijä äkkäsi,
Parempi nauramaan kun nauruna olemaan,
Ja laski jousen laukastuna kadulle: 5
No, viisas, selitäppä mitä tein.
Kokoontuu kansaa: tämä vaivaa päätänsä
Jo kauvan, eipä saakaan mitään selkoa.
Myödytti viimein. Vanha viisas selitti:
Pian murrat jousen aina pitäin jännissä, 10
Mutt' laukeana, tarpeessa on jäntevä.
Näin mieli tarvitseepi joskus hupia,
Ollaksens sitte voimakkaampi miettimään.

Satu 15

Syöttäjä paremmin isä kuin siittäjä.

Karitsa Vuohen kasvattina.

Kuin koira kuuli vuonan vuohissa määkyvän,
Hän neuvoi: hullu, tääll' ei ole emäsi,
Ja näytti kaukaa lammis-lauman hajalla. —
En siitä huoli, kiimassa ku siittänyt
Ja vissit viikot huoletonna kantanut 5
Ja viimein poijes pudottanut taakkansa;
Vaan siitä, joka nisällänsä elättää,
Ja pettää omat killinsä mull' antaaksens. —
Mutt' etevämpi synnyttäjä. — Eipä niin:
Tiesikö mustan vaiko valkoisen hän sai? 10
Jos tiesikin; kuin uroiseksi synnytti,
Hän toki lapsellensa teki hyvän työn
Kuin teurastajaa joka hetki odotan.
Kun vallassa ei ollut siittäminenkään,
Mitä hän paree sitä, joka armahti 15
Ja suotta aivan hyljättyä hyväilee?
Vanhemmiks' hyvyys tekee, vaan ei vaatimus.
Värsyillä näillä kirjottaja osottaa:
Kovuuteen suututaan, hyvyteen miellytään.

Satu 16.

Siveys suotuisampi ja suojavampi.

Heinäsiirkka ja Yökkö.

Se, joka siveyteen ei voi sopia,
Useinkin ylpeyden pahan palkan saa.

Kuin heinäsiirkka kovin haukkui yökköä
Ett' elons' aina pimeässä hakeili
Ja päivät puiden kololoissa makaili: 5
Tuo pyysi vaikenemaan; sitä vahvemmin
Hän alkoi huutaa: toinen vielä rukoili;
Hän siitä kiihtyi. Yökkö minkään nähdessä

Ei auttavan, vaan hyljättävän sanansa,
Hän kirkujalle tämän teki petoksen: 10
Kosk' en saa maata, sanoi, sinun virsiltäs,
Kut Wäinämöisen verrannotkin soittohon,
Niin maistunee sull' nektar, kuta Pallas mull'
Juur' äsken antoi: tule jollet huonoksu,
Juokaamme yhdess'. Tämä paloi janosta, 15
Kuin vielä kuuli kehuttavan ääntänsä,
Lens' himoiten. Ja yökkö kävi kolosta,
Kiinn' otti hätäilevän ja sen surmasi.
Niin, eläissä min kielsi, teki kuolleena.

Satu 17.

Hedelmissä puun kunnia, ei lehdissä.

Puut Jumalitten huostassa.

Kuin muinain epäjumalat puita huostaansa
Valikoivat, tammen Jupiter otti lempeensä,
Ja Venus myrtin, Phoibos otti laakerin,
Kybele hongan, pitkän haavan Herkules.
Minerva ihmetellen, hedelmättömii 5
Miks' valikoivat, kysyi, vastasi Jupiter:
Ett'emme hyötyyn kunniaamme kaupitse.
Mutt', totta, kukin sanokoon mitä tahtonee,
Oliva mull' otollisin hedelmästänsä.
Niin isä jumalitten sekä ihmisten: 10
Sinä syystä viisaaks' kutsuttaos kaikilta;
Jos työmm' ei hyödytä, niin turh' on kunnia.

Ei hyödytöntä tekeen neuvoo satumme.

Satu 18.

Tydy omaasi, älä toisen omaa himoitse.

Riikinkukko Junolle äänestänsä.

Luo Juunon riikinkukko meni suuttunut
Kuin häll' ei ääntä suonut, laulurastasen,
Joka kaikki korvat äänellänsä ilottaa,
Vaan jätti hänen äänens kaikkein nauruksi.
Niin jumalatar sanoi lohduitukseksi: 5
Sinä voitat muodossa ja ruumiin koossakin
Sun kaulas kiilto voittaa kalliit kivetkin,
Ja pyrstösulkas leveänä päärlyiset.
Mitä mun mykkä haamu äänettömänä?
Teill' Luojan määräll' osat ovat annetut! 10
Sull' muoto, voimat kotkall', ääni rastaalle,
Kaarneelle enne, varekselle aavistus;
Ja jokainen on äänellensä tytynyt.
Äl' ahnasta sitä, kuin ei sulle sopinut,
Ett' turhan toivon valitukset välttäisit. 15

Satu 19.

Moni ihmisen nimellä, ei kunnolla.

Aisoopon vastaus Kopsa-suulle.

Aisooopos isännällens, yksin palvelija,
Käskettiin ruokaa varhaisemmin laittamaan.
Siis tulta hakein useassa talossa
Hän viimein löysi kusta lyhtyyns sytytti.
Mutt' tie kuin kiertäin oli jotain pitempi, 5
Hän lyhens' käyden poikki torin takasin;
Niin joku lörpöttäjä kansan joukosta:
Aisooopo, mitäs tulella teet päivällä?
Minä haen ihmistä; ja siitä kotihin.
Jos nenittelijä tämän pani mieleensä, 10
Niin totta tuns' äijän hänt' ei ihmiseks'
Lukeneen, joka kiiruhtavaa pilkkasi.

Kirjottaja Suosittajalle.

Viel' on mitä kirjottaisin, mutta tietäen
Mä säästän, ensin ett'en vaivais' sinua,
Jota monet moninaiset asiat kiiruhtaa;
Jos, sitte, joku samaa kokea haluisi,
Hällekin jäisi jotain työni jäännöstä; 5
Vaikk' aineen vara vieläkin niin runsas on,
Työ kaipaa tekijää, ei tekijä tehtävää.
Ett' lyhyyttäni palkitset, sitä pyytelen,
Kuin itse oot tarjonnunna; pidä sanasi.
Sill' eloa kuollo joka päivä lähenee, 10
Ja sitä vähemmän minä saan sun lahjastas,
Mitä enee aikaa kuluu viivytyksessä.
Jos pian täyttänet, niin hyöty pitenee;
Kauemmin nautin mitä saanen pikemmin.
Kuin vaipuvan viel' ikäni on jäännöstä, 15
Niin avullen on tila: sitte vanhaa riutuvaa
Sun hyvyttesi turhaan pyytää autella,
Kuin lakkaa sopimasta hyvyydellesi,
Ja kuollo läheisenä vaatii velkaansa.
Minä pidän hulluna sinua vielä rukoilla, 20
Joka mielelläsi itse olet armelias.
Saa tunnustava syypää vikans anteeksi:
Miks' eikö syytön sitä vielä paremmin.
Nyt sull' on valta, muiden ollut ennemmin.
Ja järjestänsä vuoro tulee toistenkin. 25
Siis päätä minkä usko, totuus sietänee,
Ja vakaasti mua suojaa päätökselläsi.
Jo mieli juoksee yli tehdyn määränsä:
Vaan vaikea on intoansa hillitä,
Ku vakaan vilpittömyytensä tunnossa 30
Juur' pahansuopain ynseyyltä poljetaan.
Ket ovat? kysynet; aika heidät ilmottaa.
Minä muinoin lapsena oon lauseen lukenut:
"Julkinen mutina on vaara rahvaalle,"
Ja muistan hyvin siks' kuin pysyn järjessä. 35

Neljäs Kirja.

Esitys Particulolle.

Kuin päätin työni tähän määrään lopettaa
Vain jättääkseni muille kyllin ainetta,
Niin päätökseni pian hiljaa kumosin.
Sill' jospa joku tätä kunniaa halunee,
Niin mistä tietää minkä minä jätinkään, 5
Kokeaksens juuri samaa saada saduksi,
Koska jokaisell' on oma juoksu mielensä
Ja oma kauneus? Siis mielen hilpeys ei,
Vaan tarkka järki minun vaatei kirjoittaa.
Sentään Particulo, koska satuja hyväksyt 10
(Aisopolaisiksi kut kutsun, en Aisooon,
Hän harvat näytti, minä monta juttelen,
Pidän vanhaa tapaa asioilla uusilla);
Niin joutessa saat lukea kirjan neljännen.
Jos pahuus vielä tätäkin pyytää moittia 15
Kuin ei voi moista tehdä, jopa moittikoon.
Mull' on se kunnia: sinä, sinun kaltaises
Jo kirjoihinne saatte minun sanani
Ja pitkän muiston arvoisina pidätte.
Miks' enää tuhmain kehumista kaipaisin? 20

Satu 1.

Onnetonna elettyänsä,
Katalampi kuoltuansa.
Sepä surkea on.

Aasi ja Gallit.

Ken onnettomaks' syntyi, ei vain elämää
Hän vietä surkeaa, vaan kuoltuansakin
On häntä kova onni takaa ajava.
Kybelen papit muonaa kerätessänsä
Ain' aasin kuljettivat kuormaa kantamaan. 5
Mutt' kuin se kuoli vaivasta ja lyönnistä,
Niin nahka riisuttiin ja tehtiin trumpuja.
Jo joku kysyi, kuhunka he hupinsa
Olivat panneet. Hälle vastasivat näin:
Hän kuoli saadaksensa olla levossa; 10
Vaan katso, toiset tuskat tulee kuoltua.

Satu 2.

Phaidros.

Sull' pilailevan näkyneen, tosin turhia
Minä piirtelenkin arvoisemman puutteessa.
Mutt' tarkemmin sä tutki näitä loruja,
Niin paljon niistä löytänetkin hyötyä!
Ne eivät aina ole mitä näkyvät, 5
Sill' muoto monta pettää: harva ymmärtää
Mitä tarkka taito syvään pisti piilohon.
Mutt' ett'en tätä turhaan näkyis' sanoneen,
Niin kirjottanen kärpistä ja hiiristä.

Kuin vanha kärppä vuosista jo väsynnä 10
Ei voinut hiirten vikkelyyttä voitella;
Niin kääriysi jauhoon, loukkoon pimeään
Hän heittäysi. Hiiri pitäin ruokana
Luo juoksi, saatiin kiinni, saipa kuoleman,
Jo toinen samaten kuoli, vielä kolmaskin. 15

Ja muita seuras' muuan kuivan-ketinen,
Joka monta ansaa, hiirenlautaa välttänyt,
Ja kaukaa keksei vihollisen väijyvän:
Voi hyvin, sanoi, jauhona kuin makaatkin.

Satu 3.

Ylpeä huonoksuu kuta ei voi saada.

Repo ja Viinarypäle.

Nälkäinen repo viinapuusta ylhältä
Pyys' rypälettä kaikin voimin hypellen,
Vaan kuin ei saanut siepata, sanoi lähteissäns
Ei kypsikään, en röhkäleistä huolikkaan.
Jotk' kaunailevat kuta eivät tehdä voi, 5
He tätä saavat pitää esimerkkinäns.

Satu 4.

Kostonhimokas tuottaa itsellensä vahingon.

Hevoinen ja Metsäkarju.

Kussa hepo usein sammutellut janonsa,
Sen allikon metsäkarju rypein hämmensi.
Tuostapa riita. Töminäjalka kiukussans
Pyys' miehelt apua, nosti hänen selkäänsä.
Niin vihollista vastaan. Ratsus aseilla 5
Sai tappaa pedon, sanotaan sitte sanoneen:
Oon iloinen kuin autin sinua pyytävää,
Sill' sainpa saaliin, tulin hyötys tuntemaan.
Näin vaatei vastamielin suitset sietämään.
Tuo huoleissansa: vähän asian kosta 10
Kuin hullu hain, löysin raukka orjuuden.

Tuo satu muistuttelee tuittupäisiä
Kärsimään ennen vääryyttä, kuin kostamaan.

Satu 5

Ei miesten luku, vaan nero.

Aisooapos testamentin selittäjänä.

On usein yksi nerokkaampi joukkoa,
Sen lyhy juttu tulevillen opettaa.

Mies kuollessansa jätti kolme tytärtä:
Juur' kauniin yhden, miesten silmä suloisen;
Ja toisen kehrääväisen, talon toimisen; 5
Kolmannen viinaan kiihtyneen ja rumimman.
Mutt' äitin äijä pani perilliseksi
Sill' ehdoll', että tavaran hän tasaisi
Juur' kaiken näille kolmelle, vaan sillä laill',
Ett'ei kukaan pitäis' saatua, ja samassa 10
Kuin lakkasivat pitämästä saatunsa
He kokoisivat äitille sata tuhatta.
Atheenin huhu täytti, äiti toimessa

Lainoppineilta tutkei; selvää saamatta,
Miten eivät annettua saisi omaksens 15
Ja hyödyksens, ja miten mitään saamatta
He kuitenkin kokoisivat suuren rahaston.
Näin kuluttua pitkän ajan viivysin
Ja jälkeensä sääntöni mielt' ei selvään saadessa
Jo vanhin turvaa tuntoons, ehdot hyljäten.
Haurelle jakaa vaatteet, vaimon korukset,
Hopeaiset pesimet, parrattomat kuohitut; 20
Mutt' kehräävälle pelot, karjan, työväen;
Juovalle kellarin täynnä juomavaroja
Ja komean huoneen, kauniit kasvitarhaset.
Näin päätettyä jokaiselle antaaksens,
Ja kansan, heidät tuntevan, siihen suostuissa, 25
Aisoo pos äkkiä nousi joukon keskeltä:
Jos mieli pysyis' haudatussa isässä;
Hän totta suuttuisi, kuin hänen mieltänsä
Atheenilaiset eivät voineet selittää!
Kuin kysyttiin, hän erhetyksen selitti: 30
Huoneen ja koristukset yynnä kukkatarhaset
Ja vanhat viinat kehräävälle antakaa;
Puku ja päärlyt, palvelijat ja semmoiset
Sill' antakaa, joka kyllyyteen on tottunut;
Niin pelot, karjat, viinapuut ja paimenet 35
Portolle antakaa. Ei kukaan mielisty
Sellaisiin, kuin o'ot tapoihinsa vastaiset:
Tuo ruma myypi pu'un viinaa saadaksens;
Ja portto hylkää pelot koreillaksensa;
Hän, joka karjaa, kehrutyötä hyväksyy, 40
Myy mihin hyvänsä runsaan kyllyydens.
Näin yksikään ei pidä annettuansa,
Ja kokoavat äitillensä rahaston
Perintökaluin hinnasta mitä kukin myi.

Niin mitä monen järki ei voinut keksiä, 45
Sen yhden miehen nero saatti selväksi.

Satu 6.

Korkeimpaan kallioon ukko iskee.
Siihen kova koskee, mikä ylinnä.

Hiirten sota Kärppäin kanssa.

Kuin hiiret voitettuina kärppäin joukolta
(Kuin kapakoissa kuva näkyy maalattu)
Reikänsä hätäilivät suulla ahdasten,
Kuitenkin vaivoin pääsivätten pakohon.
Vaan päällysmiehet, jotka sarvet päähänsä 5
Sodassa näkyäksens olivat sitoneet,
Ett' joukko tappelussa heitä seuraisi,
Ne jäivät reikiin vihollisen saaliiksi,
Joka heidät uhras' himoovalla hampaalla
Ja nieli kitaans tuiki syvään tuonelaan. 10

Kuin kova perikato kansaa kohdannee,
Niin ruhtinasten korkeus on vaarassa
Ja alhaiskansa säilyy huonoudessans.

Satu 7.

Tuhma ei muuta kiitä, kuin omaa tekoansa.

Phaidros Aisooopolaisten satujen moittijoille.

Sä nenäkkäästi kirjojani moittiva
Ja huonoksuva pilajutun lukua,
Suo vähä kuitenkin' kärsiväisyys kirjalle,
Siks' että lepyttelen mieltäs ankaraa 5
Ja myös Aisooopos saapi uudet saappaansa.

Voi josk' ei koskaan Pelion metsä-harjulla
Ois hongan Tessalaisen kirves kaatanut!
Eik' ennustetun kuollon tielle uljaalle
Ois Argo tehnyt koneellista alusta, 10
Jok' ensin avasi Mustan meren perukat
Surmaksi Hellan sekä muukalaistenkin.
Sill' suruss' on Aieeteen heimo ylevän
Ja Peliaan valta riutuu noituull' Meedeian,
Joka häijyn sisuns juonikkaasti julkasi: 15
Tuoll' karkuun pääsi palotellen veljensä,
Tääll' saattain Peliaan pojat isäns murhaamaan.

Niin miltä näyttää? Mitätöntä tämäkin
Ja väärää, sanot; paljoapa ennemmin
Jo Miinos meren laivastolla vallotti 20
Ja oikein kosti surman väkivaltaisen.
Siis mitä sulle saanen lukija ankara,
Kuin eivät kelpaa sadut eikä jututkaan!
Varo kovin kova olemastas kirjoille,
Etteivät kovempaa sull' saattais' vastusta. 25

Tä niille olkoon, joita kaikki inhottaa,
Ja luulo-viisaat taivastakin moittivat.

Satu 8.

Parjaaja parjaajaa pahemmin puree.

Kyykäärme ja Karrutin.

Joka terävämpää loukkaa terähampaalla,
Hän tietköön tämän tarkottavan häntänsä.

Kuin käärme kerran sepän pajaan pujahti
Ja koki mikä täällä kelpais' ruoaksi,
Niin puri karrutinta; tämä jäykästi: 5
Minuako, hullu, hampain koet haavottaa,
Ku kovan raudan kulutankin karruttain.

Satu 9.

Häijy polkee hädästä päästäksensä.

Repo ja Pukki.

Mies viekas suureen vaaraan joskus joutunut
Siitä päästä pyytää toisen sortamallakin.

Kuin huomaamatta kaivoon repo hyppäsi
Ja korkeat partaat hänen syvään sulkivat,
Niin pukki janoissansa sinne juoksahti 5
Ja kysyi: onko vesi raikas, makia

Ja kyllältä? Tuo vilppiänsä virittain:
Tänn' astu ystäväni, vesi niin makia
Ett'en mä täältä malta lähteänikään.
Niin partaleuka meni: kohta reponen 10
Kaivosta pääsi pitkäin sarvein nojalla
Ja jätti pukin suljettuna kaivohon.

Satu 10

On jokaisella virheitä;
Vaan eipä tunne omaansa.

Jupiterin Laukut.

Jupiter meille pani kaksi laukkua:
Omiamme täyden vikoja pani selkäämme,
Vaan muiden syillä raskaan ripusti rintaamme.
Näin omia syitä emme sovi näkemään;
Jos toiset erehtyvät, kohta huomaamme. 5

Satu 11.

Ne usein, joita elätit,
Ovat vastustajat pahimmat.

Pyhyiden ryöstäjä eli Varas ja Lyhty.

Kuin varas lyhdyn sytytti Jovin uhrista
Ja ryösti templin valollansa omalla;
Niin mennessänsä taakan kanssa pyhäisen,
Yhtäkkiä äänsi pyhän paikan pyhitys:
Nuo vaikka pahain ovat olleet anteita, 5
Ja minulle siis kauhistus, enk' kaipaakkaan;
Niin, häijy, tekos hengelläsi maksanet,
Kuin aikansa koston päivä joutunee.
Mutt' pahuudellen ett'ei valaisis' tuleni,
Kull' hurskaat jumalille kunnian osottaa; 10
Mä kiellän kaiken valkeuden yhteyden.
Siis nyt ei altarilta kukaan sytytä
Eik' lyhdystä saa altarille sytyttää.

Kuink' monta arvon asiaa tässä neuvotaan
Ei kukaan arvanne muu kuin sen keksinyt. 15
Se ensin neuvoo niiden, joita elätit,
Useinkin sulle vastaisimmat olevan:
Ja toiseks' ilkeän vihalla ei jumalain,
Vaan määrättyllä kostettavan ajalla.
Viimeksi kieltää, pahain kanssa kenenkään 20
Paremmen pitämästä kanssakäymistä.

Satu 12.

Usein varat vetävät pahuuteen.

Herkules ja Plutus.

Jo syystä rikkaus on hylky jalolle,
Sill' varain suuruus oikean estää kunnian.

Kuin kunnan töistä Herkules vietiin taivaaseen
Ja jumalitten toivottaissa terveeksi
Myös Plutus tuli, tavaroiden tuottaja; 5
Pois silmäns käänsi; syytä kysyi Jupiter;
Minä vihaan, sanoi, tuota häijyyn ystävää,
Joka kaikki voiton tarjollansa turmelee.

Satu 13.

Vilpittömyys kiitettävä.

Leijo Kuninkaana.

Ei mikään parempi kuin totta puhua:
On joka miehen mieli sekä sanakin;
Mutt' usein surman saapi toden sanoja.

Kuin leijo petoin kuninkaaksi tekiiksen
Ja pyysi voittaa vakaisuuden kunnian; 5
Hän entisestä tavastansa poikkesi
Ja tytyi kohtu ruokaan heidän keskensä
Ja teki pyhän oikeuden vilpittä.
Mutt' horjua kuin alkoi tätä katumaan,
Kuin luontoansa eipä voinut muuttaakkaan; 10
Hän salaa kutsui muutamia erillen
Ja kysyi, onko suunsa henki haiseva.
Niin jotka sanoivat haisevan ja jotka ei
Hän tappoi kaikki, lihat söi hän suuhunsa.
Näin syötyänsä monta, kutsui apinian 15
Ja kysyi, käykö löyhkä hänen suustansa.
Tuo pyhää sanoi suloisemmaks' savua
Ja makiammaks' alttarien käryä.
Nuon kehuva kuningas häpesi, aikoi säästäänsä,
Mutt' pian, maistaaksensa, muutti mielensä 20
Ja keksei vilpin, potevansa. Kiiruhtain
Jo parantajat joutuu, suonten juoksua
He tutkittua tunsivat voivan hyvinkin,
Ja kehottivat keviää ruokaa ottamaan.
En tarkoin tunne, sanoi, lihaa apinian, 25
Sitä maistanen. Näin sanoen matkittelijan
Hän julma kohta tappoi ruokaa saadansa.

Satu 14 ja 15 eivät sovi Suomeksi.

Satu 16.

Ei puku, vaan kunto kunnian antaa.

Kutut ja Pukit.

Kuin kutuillekin parran myönsi Jupiter,
Niin pukit surren pahaksua alkoivat,
Kuin naarat kunniassa heihin verrattiin.
Hän sanoi: suokaa heille turha kunnia
Ja teidän virka-kaunistusta viljellä, 5
Kuin kunnoss' eivät verraksenne pääse vain.
Tuo neuvoo sinun huonommankin sallimaan
Verhoissa verrakses, kuin kunnokkaampi liet.

Satu 17.

Hyvin käydessä pelkää, vastoin käydessä toivo!

Laihuri ja Merimiehet.

Kuin eräs kerran vaivojansa valitti,
Aisooapos lohdutellen sanoi satuisen:
Kuin laiva myrsky-lainehilta viskeltiin
Ja kulkijoilla itku, kuollon pelkokin;
Yhtäkkiä sitte päivän seijes selkeni 5
Ja laiva liikkui myötätuulen turvissa;
Niin väki ylölliseen riemuun riemastui;
Vaan hädistänsä viisastunut haltia:
"On kohtuus ilossa ja määrä murheessa,
Sill' elämämm' on itku, ilo sekasin." 10

Satu 18.

Yöllinen ujous saattaa hävyttömäksi.

Koirain airuet Jupiterin tykö.

Joville muinoin lähdeivät koiratkin
Parempaa heillens' elon aikaa pyytämään,
Ett' heidät pelastaisi pilkast' ihmisten,
Kut heille leipää kaunasekaa heittelee,
Ja nälissänsä täytyy syödä sontaakin. 5
Niin airuet läksivät, ei suinkaan kiiruusti,
Kuin nuuskien ruokaa tunkiosta haettiin.
Ei kysyen vastanneet: ja tuskin heidät sai
Merkurius kokoon hajalta kussa juoksivat.
Vaan vasta ison Joovin kasvot nähdessä 10
He peljästyynnä rivastivat linnankin
Ja ulos sitte kalikoilla ajettiin:
Mutt' Jupiter kielsi päästämästä heitä pois.
Niin ihmetellen airojen ei palauvan
Jo luultiin heidän itsiänsä häväisneen 15
Ja jonkun ajan päästä toiset käskettiin.
Entiset sana jalkavainen ilmoitti.
Taas peläten samallaista näille sattuvan
He täyttää perät hyvähajull' runsaalla,
Määräävät asian; airuet joutuu, pyytävät 20
Näät päästää eteen; heti heille suotiinkin.
Niin istuimellans istui isoin jumala,
Viipahtain pitkäistä, jo kaikki vapisi:
Ja koirat, säikähtäneet äkki järystä,
Hätäillen haisun päästivät sonnan sekana. 25
Yht' ääneen kaikki: kosto häväistykselle.
Näin ennen rankaistusta lausui Jupiter:
Ei sovi kuninkaan ei päästää airuja,
Myös rikokselle huokea koston keksiä.
Nyt tämän sakoksenne koston kärsikää: 30
En päästöä kiellä, nälällä vaan kitukaa
Niin kauvan että maha hyvin sitouu.
Vaan jotka teidät kelvottomat lähdeitti,
Heilt' ihmis-ylönkatse älköön puuttuko!
Näin airujansa koira vielä odottain 35
Jokaisen tulevaisen häntää haistelee.

Satu 19.

Ei häijyä ole hyväileminen.

Ihminen ja Kyykäärme.

Ken paha auttaa pian saapi katua.
Kyykäärmeen kylmänkankeana nosti mies
Ja hautoi povessa, vahingoksens armias.
Tuo virkistynnä kohta tappoi ihmisen.
Kuin toinen kysyi syytä pahan tekonsa, 5
Hän vastas': ett'ei kukaan auttais' pahoja.

Satu 20

Ahne on kullan vartia, ei haltia.

Repo ja Lohikäärme.

Kuin repo maata kaivoi pesää tehdäksens
Ja kuopei syvemmälle sala-retkiä,
Hän viimein joutui lohikäärmeen luolahan,
Ku vartioitsi kätkeettyjä varoja.
Tuon nähdessä: suo tapaturmain anteeksi, 5
Rukoili ensin; sitte hyvin nähdessäis
Kuink' vähän kulta mulle sopii suuhuni
Niin vastaa leppyisesti kysymyksiini:
Min hyödyn vaivastasi saat, min kunnian,
Kuin valvoin pimeässä ikäs kulutat? — 10
En mitään, sanoi; mutta tämä ylhäisen
On mullen säännös. — Siis et ota itselles
Etk' anna muille mitään? — Niin on säännetty. —
No, älä suutu, totta jos ma sanelen:
On onneton jokainen sinun kaltaises. 15

Sun täytyy mennä minne menivät entiset,
Siis huolella mitä hullull' vaivaat mieltäsi?
Sen sanon, saita, sull', ilo perillistesi,
Ku suitsun kiellät jumalilt', eineen itseltäs,
Joka nurkumielin kuulet soiton helinää 20
Ja jota huilun ilo-ääni itkettää,
Kun särpimien hinta panee huokaamaan,
Joka äyriin lisätäkses perinnöllesi
Taivasta kiusaat häpiällä petoksen:
Viel' käärin-liinjakin vaadit huonoja 25
Näin vähentääkses hautajaisten kuluja.

Satu 21.

Ei paranteleminen häpiäksi.

Phaidros saduistansa.

Mitä pahansuoma aina ajatelleekin,
Minä peitellessäkin yltä ymmärrän.
Sen, minkä pitää jonkun muiston vertana,
Aisoooll' omistaa; mitä vainkin huonoksuu,
Sitä omakseni väittää miten hyvänsä. 5
Minä tälle sopivan luulen vastaukseksi:
Lie kirjaiseni huono taikka hyväkin,
Niin hän on keksinyt, minä valmistanut vain.
Mutt' kääntykäämme järjestykseen aljettuun.

Satu 22.

Totista tavaraa ei kukaan ryöstä.

Simoonideen haaksirikko.

On miehell' oppineella aina tavaraa.
Simoonidees, joka kauniita teki lauluja,
Kurjuutta köyhyytensä huojentaaksensa
Hän Aasian mainio kaupungeissa käveli
Ja sankareita ylisteli palkalla, 5
Ja tällä keinoin rikastunut jotenkin
Hän aikoi meriten mennä kotomaallensa
(Kuin sanotaankin Kean saarella syntyneen)
Ja astui alukseen, kun myrsky ankara,
Jo laho-vanhan, keskimerellä hajotti. 10
Nuo voitänsä ja toiset kokee kalliinta
Säilyttää elon tarpeeksi. Jopa kysytään:
Simoonides, sinä etkö varojas korjaakkaan?
Mun, vastas', myötäni kaikk' on. Harvat pääsevät
Viel' maalle, paino liika kuin useat uuvutti: 15
Ja sitte rosvot ryöstävät mitä säilyikin,
Alasti jättäin. Vanha kaupunki Klazomenee
Likeell' utausi, kunne pääsneet pyrkeivät.
Tääll' eräs kirjahupiin hyvin halukas,
Simoonideen joka värsyihin oli mieltynyt 20
Ja rakastunut kaukana jo olevaan,
Kuin puheen hänestä kuuli, kohta halulla
Tyköönsä otti, rahat vaatteet varusti,
Muut tarpeet katsoi. Toiset hätänsä kuvalla
Ruokaansa kerjäsi; näitä utaus' näkemään 25
Simoonidees: jopa sanoin kaikki myötäni
Mun omani olevan; teidän saamanne hukkuivat.

Satu 23.

Suuri uhka, vähä tehto.

Vuori synnytys-vaivassa.

Kuin vuori synnytys-vaivassa haiku huokaili
Ja maalla suuri kumman oli odotus;
Tuo hiiren synnytti. Tämän sulle kirjoitan,
Joka suuria uhkaat etkä mitään toimeen saa.

Satu 24.

Tosi kunnia turhan häväisee.

Viholainen ja Kärpänen.

Oli riita kiivas viholaisen ja kärpäsen,
Ken etevämpi. Kärpänen ensin alotti:
Mun rinnalleni kehtaatkos sinä pyrkiä?
Kuin uhrataan, niin minä maistan edellä,
Minä alttareilla elelen, lentelen templeissä, 5
Mä kuninkaankin istun päässä, jos tahtonen,
Ja valtavaimoja kauniimmin suutelen,
En työtä tee ja nautin yli-parasta.
Sen vertaa mitä sulle, tuhma, tapahtuu?
On kyllä kunnia elää joukoss' jumalain, 10

Mutt' sille vain, joka kutsutaan, ei norkulle.
Sä kehut kuninkaista ja vaimoin suukoista;
Kuin jyviä minä talven tarpeeks' kokoilen,
Sun huomaa katu-øjassa sontaa imevän.
Käyt alttareilla: mutta poijes ajetaan. 15
Et työtä tee, tarpeessa kärsit tyhjyyttä.
Sinä muutoin kehut mitä tulis' hävetä.
Mua kesällä kiusaat; vaikenetpa talvella.
Kuin vilu sun vaatii käppyrässä kuolemaan,
Mun koto ottaa varakas vastaan terveenä. 20
Jo lienen lannistanut ylpeytesi.

Tällainen satu erottaapi ihmiset,
Kut turhista ja luulo-eduista kerskaavat
Ja joiden toimi vakaan tuottaa kunnian.

Satu 25

Jumalan palvelija saa palkkansa.

Simoonidees säilytetään jumalilta.

Kuink' kirjataito hyvin kelpaa ihmisill',
Jo ennen sanoin: mikä niille kunnia
Myös jumalilta annetaan tulee sanoa.

Simoonidees se sama, josta juttelin,
Pyydettiin voittajalle laulua tekemään 5
Voittonsa kunniaksi määrä-palkalla.
Kuin aineen vähyys esti mielen lentonsa,
Niin laulumiesten tavalla hän käsitti
Ja väliin pisti Leedan kaksi tähteä,
Tämänkin tekoa heidän kunniaans verraten. 10
Työ hyväksyttiin, mutta kolmas palkasta
Vain osa maksettiin; kuin pyysi kaikkea,
Ne, sanoi, maksakoot, joill' kaks' on kiitosta.
Mutt' mielipahoin ett'ei luultais' lasketun,
Niin tule aterialle, sukulaiseni 15
Mä tänään kutsun, joihin luen sinunkin.
Vaikk' petetty ja vääryydestä suuttunut,
Hän hyvän suosion suhteen suostui kuitenkin
Ja meni määrä-aikaan, asettui pöytähän.
Jo loisti ilo-pito-pöytä pulloilla 20
Ja soitto kaikkui hankitussa huoneessa;
Kuin äkkiä kaksi nuorukaista tomussa
Ja hikijuoksevina, suuren kokoiset
Yli miehen mitan, palvelijalle käskivät
Simoonidesta puheillensa kutsumaan, 25
Kuin pian joutuis', oma olis' etunsa.
Mies hämmästynyt käskeekin Simoonideen,
Ja tämä tuskin jalkans sai yli kynnyksen,
Kuin huone sortui, kaikki jääneet muserti;
Eik' ketään nuorukaista nähty ovella. 30
Kuin sanoma tästä järjestänsä juteltiin,
Niin kaikki tiesivät jumalaisten avulla
Ja palkan siaan laulajan hengen säilyneen.

Päätös Particulolle.

Viel' paljo olisi mun jutellakseni
Ja aineen moninaisuus yltäkyläinen;

Vaan kohtuus leikinlaskussa on suotuinen
Ja ylellisyys loukkaa. Siis sinä vilpitön
Particulo, jonka nimi elää kirjoissain 5
Niin kauvan kuin on kielellämme arvonsa,
Jos neroa et kiitä, kiitä lyhyyttä,
Joka sitä enemmänkin kiitettävä on
Kuta ikävämmät laulut pitkäpaksuiset.

Viides Kirja.

Esitys:

Aisoon nimen väliin kussa pistänen,
Joll' aikaa maksanut olen mitä velkaakin,
Sen tiedä työni kunniaksi tehneeni:
Niin taituritkin tekee meidän aikaiset,
Kut teoksillens korkohintaa saadansa 5
Praksiteleen nimen pistää uuteen marmoriin,
Ja Myron hopea-kaluun, Zeuksin tauluihin.
Näin vale-vanhuudelle suosiollinen
On kateus enemmän kun nykyis hyvillen.
Mutt' juttuun kääntykäämme tämänlaatuiseen. 10

Satu 1.

Hyvä kuulu kunniaan auttaa.

Kuningas Demetrios ja laulaja Menander.

Demetrius, joka kutsuttiin Phalereus,
Atheenin otti väkisellä vallalla.
Kuin joukon tapa, juostiin kilvan joukottain
Ja "hurraa" huutain kilvan. Jopa ruhtinaat
Sitä suutelevat kättä, joka rasittaa, 5
Hiljallen huokaillessa onnen muutosta.
Viel' laiskatkin ja lepo-eloon tottuneet,
Ett'ei pois-oloon suuttuis', konttaa viimeksi;
Menander näissä, mainio näyttelyksistä,
Joit' häntä tuntematta oli lukenut 10
Demetrius ja ihmetellyt mielen juoksua,
Voiteilla voideltuna liehu-vaatteissa
Hiljaa ja vetelästi käyden läheni.
Kuin hänen valtias näki joukon perässä:
Ken veltto, kysyi, kehtaa mulle näkyviin 15
Näin tulla? Tähän vastasivat likimmät:
Menander kirjottaja. Kohta muuttui hän;
Ei totta, sanoi, mies voi olla kaunempi.

Näin miehen mieli usein pettyy muodosta.

Satu 2.

Kerskaava kieli, juokseva jalka.

Matkamiehet ja Rosvo.

Kuin kahta sotamiestä rosvo kohtasi,
Niin toinen pakeni, toinen piti puolensa
Ja väkevällä kosti konnan kädellä.
Niin rosvon tapettua tuli pelkuri,
Paljasti miekan, riisui vielä mekkonsa, 5
Annappa, sanoi, kyllä hänen opetan
Ketä hätyytti! Niin vastustaja vastasi:
Jos näillä sanoillakin oisit auttanut,
Niin rohkeemp' oisin ollut luullen todeksi.
Nyt kätke miekkais, kieles myöskin mitätön, 10
Taitaakses tietämättömiä uskottaa.
Minä nähnyt millä voimilla sinä pakenet
Jo tiedän ett'en luota sinun miehuutees.

Tä satu sille ompi sovitettava,
Ku voitossa on vahva, vaarass' pakenee. 15

Satu 3.

Suottansa ilkeälle ei anneta anteeksi.

Paljaspää ja Kärpänen.

Kuin paljaspäätä päähän puri kärpänen,
Hän tuota kostaaksensa löipä korvallens.
Tuo pilkaten: mun, vähän linnun, pistämää
Kostaakses, mitä itselles teet kipua
Ja lisää häpiän! Tuohon äijä vastasi: 5
Mä itse kanssani teen pian sovinnon,
Kuin tiedän enkä aikoneeni loukata;
Vaan sinä hävytön ja ilkeä elävä,
Joka ihantelet verta juoda ihmisen,
Sun tahdon tappaa suuremmallain haitalla. 10

Tuo näyttää sille annettavan anteeksi,
Ku tapaturmaan rikkoo. Vaan joka ehdolla
On pahan alku, rangaistuksen ansaitsee.

Satu 4.

Se viisas, joka toisen vahingosta viisastuu.

Aasi ja Porsaat.

Kuin muinaan Herkuleelle karjun uhrasi
Mies auttamasta, lupauksens täyttävä,
Niin pani aasillensa ohran jäännökset.
Tuo heitti raiskaksi ja sanoa pakisi:
Mä varsin mielelläni söisin ruokana, 5
Jos niillä syötetty ei olis' tapettu.
Tään jutun vuoksi peljätettynä
Mä vaarallista aina vältän voittoa.
Mut sanot: ottaneilla omi tavaraa. —
Siis lukekaamme kiinnisaadut hukkuneet; 10
Saat nähdä rangaistujen joukon suuremmaks'.
Ryövyyllä harva hyötyy, moni hukkaantuu.

Satu 5

Tekoluulo pettää tiedon.

Lipilaari ja Maamies.

Turhasta suosiosta moni pettyypi
Ja erhetystä, tutkiessa, puoltava
Saa hävetä tarkan toden ilmi tullessa.
Kuin rikas tahtoi tehdä mainio-näyttelyn,
Hän kutsui kaikki luvatulla palkalla, 5
Jokaisen näyttämään mitä outoa osaisi;
Niin tuli taitureita kunnia-kilpahan
Ja niissä lipilaari, tuttu kujeistans.
Hän kehui keksineensä kujeen uutisen,
Kun vertaa näytelmäss' ei nähty ikänä. 10
Tuostapa huuto saapi kansan liikkeelle
Ja kaikki, muutoin tyhjat, paikat täytetään.
Kuin viimein yksin seisoi näytös-paikalla,
Ei mitään koneita, eik' apulaisia,
Jopa kumman odotus piti kaikki ääneti. 15
Hän päänsä pikaisesti pisti poveensa
Ja porsaan ääntä äänellänsä mukaili,
Niin että porsas luultiin takin alla olevan
Ja päästää käskettiin. Vaan tämän tehtyä
Ei mitään löytynyt, häntäpä kehuttiin 20
Ja kunniaksi paukutettiin käsiä.
Tuon näki maamies. Eipä, sanoi, ainakaan
Hän minua voita, kohta myöskin lupasi
Jo huomis päivänä sen tehdä paremmin.
Nyt kokous suurempi. Jo suosio mielissä 25
Ja ääneti ollaan nauraaksens ei nähdäksens;
Molemmat näkyä: lipilaari esinnä
Saa röhkimällä koko kansan kehumaan.
Niin maamies teeskelee myös peittelevänsä
Vaatteella porsasta (kuin todella tekikin, 30
Vaan salaa, kosk' ei mitään nähty toisessa),
Ja nipistää korvaa porsaan, jonka salasi:
Tuo kipiästä päästi äänen luontoisen.
Nyt kansa huusi lipilaarin paljoa
Paremmiin mukailleen, ja kääsee maamiehen 35
Koht' ajaa ulos; tämä porsaan povestans
Kaikille näytti, erhetyksen osotti:
Tuo näyttää milliset te oletta tuomarit.

Satu 6.

Ei kaikki kaikille hyvä.

Paljaspää ja Hivusheitto.

Kuin paljaspäinen löysi kamman kadulta,
Niin toinen tuli myöskin hivusheittona;
Hei, sanoi, pannaan tasan mitä löysitkin.
Hän näytti löytökälyn, sanoi lisäksi:
Kyll' ylhäiset soi hyvää, onni kadehtei: 5
Kuin sanotaan, syttä saimme aarteen verosta.
Kenen toivo pettää, sen näin sanoa sopinee.

Satu 7.

Tyhmä ylpeys tulee kaikkein nauruksi.

Huilunsoittaja Prinsi.

Kuin turha mieli tyhjästä vain huhusta
Itsellens ottaa uskalluksen ylpeän,
Niin hetas luulo saattaa naurettavaksi.

Tuo Prinsi oli hyvällinen soittaja,
Bathyllon pyörei apuna näyttelyksissä; 5
Hän kerran näytelmässä, kuta en muistakkaan,
Sai tapaturmaa korkealta putoamaan
Ja mursi siinä vasemaisen säärensä,
Kuta ennen kaksi oikeaa kätt' ois hukannut.
Hän nostettiin ja vaikeasti valitti 10
Kuin vietiin kotiinsa. Kuukaudet kuluivat
Sitt' ennen kun hän tuli terveyteensä.
Kuin katselijain on naurettava tottumus,
Jo ikävöitiin häntä, jonka huilulla
Hyvin kiihoitettiin hyppymiesten hilpeys. 15

Niin eräs ylhäissuku teetti näytelmän
Sill' aikaa kuin jo Prinsi alkoi kävellä,
Ja pyysi häntä pyytäin että kumminkin
Itsensä näyttäisi näyttelyspäivänä.
Juur' hänen tullessans oli puhe Prinsistä, 20
Koko huone hörisi: kuolleheksi muutamat
Ja toiset väittelivät kohta näkyvän.
Kuin esirippu laskettiin ja ukkoiset
Oli jyrisneet ja jumalat julki puhuneet;
Niin kuori veisun, tälle tuntemattoman, 25
Juur' alkoi, tarkoitus kun oli tämmöinen:
"Iloitse Rooma Prinsin terveen ollessa!"
Niin noustiin käsiä paukuttaan. Tämä muiskuja
Viskaili, luullens häntäns tervehdeltävän.
Niin ritarit, jotk' erhetyksen äkkäsivät, 30
Suuresti naurain, käskivät veisun kertoa.
Tuo tehtiin. Tämä kokonans maahan kumartui.
Viel' ritarikunta paukutteli pilkaten;
Vaan kansa luulee hänen valtaa pyytävän.
Mut asia kuin kaikille tuli tiedoksi, 35
Niin Prinsi sidottuna valkeill' siteillä,
Valkeilla ihokkaila, valkeill' kengillä,
Tään juhlahuoneen ylistyksest' ylpeä,
Sysättiin päätä myöden ulos kaikilta.

Satu 8.

Aika.

Tuo lento-juokseva, jalka veitsen terällä,
Pää-paljas, otsatukkainen ja alaston,
(Kun jos saat kiinni, pidä: muutoin pääsnynnä
Ei itse Jupiter saa kiinni uudesti).
Ett' tointamme ei estäis' laiska viivytyt, 5
Jo vanhat ovat ajan täten kuvanneet.

Satu 9.

Älä neuvo neuvottua,
Älä seppeä opeta!

Härkä ja Vasikka.

Parsissa ahtaissa kuin härkä sarvinens

Juur' vaiki vaivoin pääsi soimen paikoillen;
Niin vasikka näytti kuinka itsens kääntäisi.
Ol' ääneti, sanoi, tiesin ennen sinua.
Tä niille sopii viisasta kut neuvovat. 5

Satu 10.

Ei vanhuus yksin tule.

Koira ja Metsämies.

Ain' ennen ollut juoksu pedoill' ankara
Ja heidät isännän käsittänyt iloksi,
Jo koira rupesi vanhuudesta vaipumaan.
Niin kerran karjun kanssa seikkaan joutunut
Kyll' iski korvaan; mutta muru-hampaista 5
Se pääsi saalis. Tästä metsämies suuttunna
Koiraansa torui. Tämä vanha vastasi:
Ei into sinua pettänyt, vaan voimani;
Mitä ennen olin kecut, nykyistä moloksut.

Tään kyllä näet, Philete, miksi kirjotin. 10

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AISOPOLAISIA SATUJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.